NAŠ
BAROMETER

Glasilo občinske konference SZDL Hrastnik
Leto 2 • številka 1 • april 1985

Dostaviti na naslov:
čitalnica
sp 35
NAŠ barometer
1985
352(497 12 Hrastnik)
1001889,1
COBISS
KNJIŽNICA HRASTNIK

Štiri desetletja v svobodi

Letos mineva štirideset let od konca druge svetovne vojne, osvoboditve Jugoslavije in zmage nad fašizmom. Vsi naši narodi in narodnosti, delavski razred, delovni ljudje in občani, borci, mladina, žene in pripadniki naših oboroženih sil bodo praznovali ta zgodovinski jubilej kot dogodek, ki je pred štiridesetimi leti označil konec herojskega oboroženega boja narodov in narodnosti Jugoslavije in začetek graditve socializma in novejše zgodovine jugoslovanskih narodov in narodnosti.

V drugi svetovni vojni nam nihče ni od zunaj prinesel svobode. Narodnoosvobodilni boj je bil v Jugoslaviji pod vodstvom KPJ in tovariša Tita od samega začetka v rokah naših narodov in narodnosti. Štiriletna narodnoosvobodilna vojna in zmaga nad fašističnimi okupatorji ter domačimi izdajalci je potrdila moč socialistične revolucije, naš pogum ter predanost svobodi.

Z veliko hrabrostjo borcev v boju za svobodo in neodvisnost je narodnoosvobodilna vojna iz leta v leto vse bolj širila svojo osnovo in krepila organizacijsko in politično moč. Dosegli smo temeljne cilje – zmagali smo v boju proti okupatorjem in domačim izdajalcem, proti nacionalnemu tlačenju, dosegli nacionalno svobodo in enakopravnost, bratstvo in enotnost. Hkrati je bil to boj za osvoboditev krajev, ki so bili našim narodom odvzeti po prvi svetovni vojni, in za ustanavljanje organov ljudske oblasti. Naša revolucija je izrazila najgloblje želje vseh narodov in narodnosti, delavskega razreda in Komunistične partije Jugoslavije. Vse to je omogočilo, da je NOB prerasel v splošno ljudsko revolucionarno gibanje in postal jugoslovanska socialistična revolucija. Naša zmagoslavna zmaga je kot trajno dediščino zapustila pomembne zgodovinske nauke – da je revolucija zgodovinsko in ustvarjalno dejanje Komunistične partije Jugoslavije ter narodov in narodnosti Jugoslavije in potrditev marksistične opredelitve. Narodi in narodnosti dandanes z močjo podpirajo socialistično samoupravno graditev, bratstvo in enotnost, enakopravnost in povezanost vseh naših narodov in narodnosti. Ob praznovanju jubilejne obletnice moramo ta zgodovinska spoznanja polno potrditi in osmisliti.

Štiri desetletja od osvoboditve Jugoslavije so potrdila nepretrgano vez med socialistično revolucijo in neodtujljivo pravico narodov in narodnosti, da sami odločajo o svoji usodi. Ponosni smo, da smo si izborili zmago in danes so pripravljeni, da se predano spoprimemo z ekonomskimi težavami in pri tem opiramo na lastne sile. Zaupamo v Zvezo komunistov Jugoslavije in enotnost delavskega razreda in delovnih ljudi ter občanov, v oblast delavskega razreda ter neodvisno in neuvrščeno politiko Socialistične federativne republike Jugoslavije in tako gradimo samoupravno družbo.

Jubilejna obletnica nas obvezuje, da se spomnimo strahot pretekle vojne, ki je človeštvu zadala najhujše rane v zgodovini človeštva in terjala več kot petdeset milijonov človeških življenj; hkrati pa moramo poudariti dejstvo, da je tudi danes v svetu več kriznih žarišč, da se poglablja kriza odnosov med velikimi silami in tekma v oboroževanju, kar pomeni vsakodnevno nevarnost za svetovni mir in varnost. Čeprav v preteklih štiridesetih letih po obsegu in rušilni moči v svetu ni bilo vojne, kot je bila druga svetovna, je mir doživljal hude izzive.

Praznovanje 40-letnice osvoboditve Jugoslavije in zmage nad fašizmom bo spodbuda za našo nadaljnjo prizadevnost na vseh področjih dela, v družbenem in osebem življenju ter potrditev naše privrženosti samoupravnemu socializmu.

Pogled na Hrastnik leta 1945... ...in 40 let kasneje

Razpis za predloge za podelitev priznanj »Zaslužni občan« in posebnih priznanj

Za prizadevanja in uspehe

Komisija za podelitev priznanj »zaslužni občan« občine Hrastnik objavlja razpis o zbiranju predlogov za ta in posebna priznanja.

S tem želi občinska skupščina tudi v letu 1985 odlikovati najzaslužnejše občane za izredna prizadevanja in uspehe. Priznanja podeljujejo vsako leto ob občinskem prazniku 3. julija za uspehe v gospodarstvu, v družbenih službah, za delovanje v družbenopolitičnih organizacijah, za kulturne in prosvetne dejavnosti, telesnovzgojne in športne ter društvene dejavnosti. Temeljne samoupravne organizacije in skupnosti morajo svoje predloge dostaviti občinski komisiji najkasneje do 30. aprila 1985. Ta komisija obravnava in izoblikuje predlog za podelitev priznanj, in tega potem obravnavajo vsi trije zbori skupščine do 1. junija 1985.

Organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije, krajevne skupnosti ter SIS občine Hrastnik pošljejo predloge kandidatov neposredno komisiji za podelitev priznanj. Društva in organizacije, ki so povezane v občinski zvezi ali drugi občinski skupnosti, pa morajo predloge predložiti navedenim organom in le-ti sprejmejo dokončen predlog, ki ga pošljejo občinski komisiji.

Komisija že dalj časa ugotavlja, da z nekaterih področij predlogov ni bilo že nekaj let. Zlasti to velja za gospodarstvo, čeprav imamo delovne kolektive in posameznike, ki so kljub težkim gospodarskim razmeram s svojim delom prispevali k splošnemu razvoju naše družbenopolitične skupnosti.

Komisija poziva vse predlagatelje, da upoštevajo določila pravilnika in dostavijo svoje predloge najkasneje do 30. aprila 1985. Obrazce za izpolnitev predlogov v kadrovski službi SO Hrastnik.

Komisija za podelitev priznanj »zaslužni občan«

Poziv medvojnim izgnancem v SR Srbijo

Manifestacija bratstva in enotnosti

Vlak bratstva in enotnosti obstaja nepretrgano že od leta 1961 in izraža stalne prijateljske in bratske vezi med bivšimi izgnanci iz Slovenije in njihovimi gostitelji v SR Srbiji, kjer so našli svoj drugi dom. Velika večina je dobila toplo in prijateljsko zatočišče pri srbskih bratih in sestrah. Skupaj so preživljali težave vojne vihre ter prenašali nadčloveške napore in trpljenje.

Vlak je postal že tradicionalni simbol ohranjanja, razvijanja in utrjevanja revolucionarnih izročil NOB ter pomembno prispeva k nadaljnjemu razvoju in krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Medobčinska koordinacijska odbora za organizacijo vlaka bratstva in enotnosti v SR Srbiji in SR Sloveniji sta v soglasju z vsemi sodelujočimi občinami sklenila, da bo vlak letos odpeljal iz Maribora oziroma Jesenic 11. oktobra. Zato pozivamo vse slovenske medvojne izgance in njihove najožje člane, da se čim prej povežejo s svojimi bivšimi gostitelji v SR Srbiji ter nato na osnovi njihovega povabila, najkasneje pa do 15. maja 1985, na sedežu Občinske konference SZDL Hrastnik prijavijo svojo udeležbo.

Vse udeležence vlaka bratstva in enotnosti obveščamo tudi, da bodo morali ob prijavi plačati svoj delež za kritje prevoznih stroškov. V znesku je zajeta cena vozovnice in kompleta značk.

Vse ostale informacije dobijo zainteresirani na sedežu Občinske konference SZDL Hrastnik.

Štafeta mladosti

Zvezna štafeta mladosti bo na poti po domovini prispela v Slovenijo 16. aprila. V Hrastniku jo bomo pozdravili v soboto, 20. aprila, ob 18.15. Pri nas se bo zadržala približno eno uro, nato pa jo bomo predali trboveljskim mladincem. Pri njih bo tudi prenočila.

Osrednji sprejem bomo organizirali na rokometnem stadionu na Logu.

Razpravljali in odločali bomo o...

Program zasedanj zborov občinske skupščine v letu 1985 z nekaterimi važnejšimi zadevami, predvidenimi za posamezna zasedanja

I. Gradivo iz občinske pristojnosti

26. februar 1985
(skupaj s skupščino Občinske izobraževalne skupnosti, skupaj s skupščino Občinske skupnosti otroškega varstva)
1. poročilo o učnih uspehih na področju vzgoje, izobraževanja in otroškega varstva,
2. obravnava poročila o uresničevanju usmerjenega izobraževanja v Revirjih,
3. predlog programa zasedanja zborov občinske skupščine za leto 1985,
4. odlok o spremembi odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine za obdobje 1986–19c95 oz. do leta 2000;

25. marec 1985
1. poročilo o delu Izvršnega sveta Sob Hrastnik za leto 1984 in program dela za leto 1985,
2. poročilo o delu upravnih organov za leto 1984 in program dela za leto 1985,
3. analiza poslovanja delovnih organizacij in tozdov s področja gospodarstva in negospodarstva v letu 1984,
4. analiza poslovanja na stanovanjskem in komunalnem področju ter na področju krajevnih skupnosti za leto 1984,
5. predlog dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1985,
6. analiza dolgoročnih razvojnih možnosti in smernice za pripravo dolgoročnega plana občine 1986–1995,
7. poročila o delu postaje milice, občinskega sodnika za prekrške, medobčinskih inšpekcijskih služb in geodetske uprave za leto 1984,
8. poročilo o delu komunalnih služb,
9. odlok o sprejemu sprememb in dopolnitev zazidalnega načrta,
10. predlog začasnega proračuna občine za leto 1985;

23. april 1985
1. poročila s področja pravosodja za leto 1985 (Temeljnega sodišča Ljubljana – enota v Trbovljah, Medobčinskega javnega pravobranilstva Trbovlje, Temeljnega javnega tožilstva Ljubljana – enote v Trbovljah, družbenega pravobranilca samoupravljanja, Sodišča združenega dela v Ljubljani),
2. osnutek dolgoročnega plana občine za obdobje od leta 1986–1995 z elementi do leta 2000,
3. predlog odloka o sprejemu zazidalnega načrta Dol – Center,
4. odlok o sprejemu ureditvenega načrta – področju centralne dejavnosti Dol,
5. program financiranja potreb splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite za leto 1985 in poročila o izvedbi programa v letu 1984,
6. predlog elaborata za izvedbo poučne vaje »klor 85«;

20. maj 1985
1. analiza poslovanja delovnih organizacij tozdov s področja gospodarstva in negospodarstva v prvem tromesečju leta 1985,
2. sprememba odloka o organizaciji občinskih upravnih organov,
3. poročilo organov skupščine s področja notranjih zadev (komisije za vloge in pritožbe in druge);

4. junij 1985
1. obravnava predlogov za podelitev občinskih priznanj v letu 1985,
2. sprejem programa praznovanj ob občinskem prazniku,
3. odlok o poimenovanju ulic v KS Rudnik,
4. predlog dolgoročnega plana občine za obdobje 1986–1995 z elementi do leta 2000,
5. odlok o pokopališki in pogrebni dejavnosti,
6. odlok o urejanju pokopališč;

3. julij 1985
– slavnostna seja vseh zborov občinske skupščine;

23. julij 1985
1. analiza izpolnjevanja resolucije za leto 1985 in družbenega plana za obdobje 1981–1985,
2. osnutek dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1986–1990,
3. poročilo o izvajanju dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v I. polletju 1985,
4. analiza poslovanja na področju stanovanjsko-komunalne dejavnosti ter krajevnih skupnosti v prvem polletju;

24. september 1985
(skupaj s skupščino Skupnosti socialnega varstva)
1. sklep o ustanovitvi sklada stavbnih zemljišč in spremljajočih aktov,
2. odlok o varstvenih pasovih vodnih virov za območje Marno–Turje–Creta–Gore–Krnice–Savna peč,
3. poročilo uprave za družbene prihodke o obremenitvi in izterjavi prihodkov za proračun občine v I. polletju 1985,
4. predlog dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1986–1990,
5. analiza poslovnih rezultatov delovnih organizacij oz. tozdov s področja gospodarstva in negospodarstva v I. polletju 1985,
6. poročila o izvrševanju DD in SS o izvajanju socialne pomoči v občini,
7. obravnava ažuriranih obrambnih načrtov občine;

22. oktober 1985
1. analiza poslovanja s področja stanovanjske in komunalne dejavnosti ter krajevnih skupnosti za obdobje januar–september 1985,
2. poročilo o ukrepih za izboljšanje okolja in zraka (vključno s poročilom občinske skupnosti za varstvo zraka),
3. odlok o sprejemu zazidalnega načrta Skopno,
4. odlok o varstvu pribrežnih zemljišč:

25. november 1985
1. analiza poslovanja delovnih organizacij oz. tozdov s področja gospodarstva in negospodarstva za obdobje januar–september 1985,
2. poročilo o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka za obdobje januar–september 1985,
3. osnutek resolucije o politiki gospodarskega in družbenega razvoja občine v letu 1986,
4. osnutek družbenega plana občine za obdobje 1986–1990,
5. analiza izvajanja srednjeročnega plana občine za obdobje 1981–1985 v letu 1985,
6. osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1986;

26. december 1985
1. predlog resolucije o politiki gospodarskega in družbenega razvoja občine v letu 1986,
2. rebalans proračuna za leto 1985,
3. odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb v I. tromesečju 1986,
4. odlok o oblikovanju skupščine in določitvi delegatskih mest v zborih skupščine občine.

Po potrebi bodo na predlog izvršnega sveta skupščine občine obravnavane še posebne zadeve s posameznih problematičnih področij v združenem delu in SIS (problemi gospodarjenja oz. obravnava programov sanacije za izgubarje in podobno).

II. Zbori občinske skupščine naj bi obravnavali osnutke republiških oz. zveznih predpisov

I. polletje 1985
1. osnutek predloga resolucije o uresničevanju ustavne koncepcije v občini,
2. obravnava gradiva o upoštevanju delegatskih odnosov v SFRJ,
3. osnutek – predlog sprememb obrtnega zakona,
4. osnutek sprememb zakona o skladih skupnih rezerv,
5. zakon o odlikovanjih v SFRJ;

II. polletje 1985
1. osnutek resolucije o doseganju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986–1990 v letu 1986,
2. osnutek – predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986–1990,
3. osnutki – predlogi zakonov s področja kmetijstva (dedovanje – zaščitene kmetije, združevanje kmetov),
4. osnutek – predlog zakona o pedagoški službi.

Elektromehanika Franc Mauser – primer dobrega sodelovanja drobnega gospodarstva z delovnimi organizacijami

Odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrtnega zakona

(»Uradni vestnik Zasavja« za občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, št. 9/80 in 19/84)

Delovni ljudje in občani smejo v skladu z določbami obrtnega zakona trajno ali sezonsko opravljati kot postranski poklic vse gospodarske dejavnosti, razen naslednjih:

Storitve z gradbeno mehanizacijo, z avtodvigali, z avtovleko, z viličarji ter z vlečnicami; izdelovanje umetnih mineralnih vod, alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter predelava živilskih izdelkov in začimb; javni prevoz oseb in stvari z motornimi vozili v prostem cestnem prometu; prodaja na drobno, razen prodaje plina; izdelovanje kemičnih izdelkov; gostinska dejavnost; pridobivanje gline, kamna, peska in gramoza; elektromehanika za dvigala; izdelovanje kozmetičnih sredstev in dišav; optika; izdelovanje sladoleda z avtomati; take storitve, ki se opravljajo z avtomati in drugimi visokoprodukcijskimi stroji ali pri katerih se proizvaja za tržišče v linijsko kontinuiranem tehnološkem procesu z enostavno predelavo surovin.

V izjemnih primerih lahko izvršni svet Skupščine občine Hrastnik določi kraj in pogoje, pod katerimi se dejavnosti iz prvega odstavka tega člena opravljajo tudi kot postranski poklic. (12. člen).

Načrtnejši razvoj obrti v občini Hrastnik

Nove možnosti za zaposlitve

V našo družbo je v zadnjih desetih letih končno prodrlo spoznanje o vlogi in pomenu drobnega gospodarstva. To potrjujejo jasne idejnopolitične opredelitve v ustavi, zakonu o združenem delu, družbenem dogovoru o osnovah skupnega delovanja v drobnem gospodarstvu v SFRJ in družbenem dogovoru o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva Slovenije. Predvsem zaradi slabe razvitosti na področju storitvene in proizvodne obrti v Zasavju je bilo potrebno, da smo v Revirjih oblikovali in v letu 1983 sprejeli družbeni dogovor o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva v Zasavju. Ta opredeljuje tudi nekatere naloge udeležencev dogovora. S tem bi razvoj drobnega gospodarstva v naši regiji pospešili.

Na osnovi zgoraj opredeljenih usmeritev je bil v letu 1984 sprejet srednjeročni program razvoja drobnega gospodarstva v občini Hrastnik za obdobje od leta 1984 do 1990. Program temelji na ugotovitvah in spoznanjih o sedanjih razmerah v drobnem gospodarstvu. Te so vse prej kot zadovoljive, saj to področje občutno zaostaja za drugimi gospodarskimi dejavniki. Vzrokov za to je več. Poglavitna pri tem je premajhna družbena skrb za razvoj obrti, ki mnogokrat preraste tudi v nenaklonjenost družbe do obrtne dejavnosti. To se kaže v neustreznih sistemskih rešitvah ter kreditni in kadrovski politiki. Tudi šibka povezanost obrti z industrijo in gradbeništvom ter preslaba povezava med obrtniki samimi škoduje razvoju obrti. Posledice vsega tega pa se kažejo tudi v nizki akumulativnosti, zaradi česar primanjkuje sredstev za uvajanje sodobnejše tehnologije, hitrejše prilagajanje potrebam tržišča in sploh za načrtnejši razvoj.

Razvojna pot drobnega gospodarstva

In kakšno razvojno pot naj bi v hrastniški občini ubrali v prihodnje, da bi se stanje izboljšalo?

Proizvodno obrt naj bi predvsem povezali z industrijo in gradbeništvom. To sodelovanje so opredelili v svojih planskih aktih Steklarna – Sijaj, Tovarna kemičnih izdelkov, SGD Beton in Komunalno-obrtno podjetje Hrastnik.

DO Steklarna – Sijaj Hrastnik načrtuje nadaljnje sodelovanje z drobnim gospodarstvom na področju strugarsko-cizelerskih del, kovinske obdelave, mizarstva, gumarstva, livarstva in plastičarstva.

Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik je v razvojnih planih vnesla vse oblike sodelovanja z drobnim gospodarstvom, predvsem pri izdelavi embalaže iz plastike in kartona.

Splošna gradbena dejavnost Beton – Zagorje ob Savi, tozd Hrastnik bo tudi v prihodnje sodelovala s kooperanti na podlagi sklenjenih pogodb z ozdi in samostojnimi obrtniki za opravljanje obrtniških del, enako Komunalno-obrtno podjetje Hrastnik.

Prednosti take povezave z industrijo ima proizvodna obrt zato, ker se zaradi velikosti svojih obratovalnic lahko hitro prilagaja zahtevam trga. Poleg tega so potrebna manjša vlaganja v proizvodnjo, proizvodnja majhnih serij izdelkov je rentabilna, možno je hitrejše uvajanje novih izdelkov v proizvodnjo, boljša izraba strojev in opreme ter visoka usposobljenost delavcev.

Kooperacija proizvodne obrti pa je nujna tudi za sodobno organizirano gradbeništvo, kjer se učinki lahko pokažejo v nižjih cenah in krajših rokih za dograditev stanovanj, gospodarskih in poslovnih prostorov.

Še večji korak v razvoju kot v proizvodni obrti bomo morali v Hrastniku napraviti v storitveni obrti. S hitrim razvojem gospodinjske tehnike, poslovne in zabavne elektronike ter stanovanjske zidave se je oblikoval osebni in družbeni standard na višjem nivoju. Povzročil je spremembo potrošniških navad in povpraševanje po vseh vrstah storitev, ki jih razvitost storitvene obrti ne nudi. Zaostajanje je že tolikšno, da to predstavlja kar občutno zavoro v celotnem družbenoekonomskem sistemu občine.

Tako se s storitveno obrtjo trenutno ukvarja 27 rednih obrtnikov in 37 občanov, ki jim je to delo le postranska dejavnost.

Zaradi takega stanja ugotavljajo, da so v občini Hrastnik deficitarne skoraj vse obrtne dejavnosti, zlasti pa so slabo pokrita področja stavbne obrti, živilske obrti, storitve gospodinjstvom, tehnične storitve ter osebne in druge storitve.

V razvojni program drobnega gospodarstva sta vključena tudi gostinstvo in kmečki turizem. S tema dejavnostma se za sedaj ne moremo pohvaliti, čeprav možnosti za razmah obeh niso slabe, pa tudi potrebe so precejšnje. Zato bomo spodbujali razvoj gostinstva v povezavi s kmečkim turizmom, predvsem pa ponudbo dobre hrane, zlasti domačih specialitet.

Dobro razvito drobno gospodarstvo ima pomembno vlogo tudi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, saj je pomemben dejavnik za hitro in učinkovito organiziranje majhnih, ločenih produkcijskih enot v primeru izrednih razmer, npr. tudi pri odpravljanju posledic elementarnih in drugih nesreč, zato ga moramo tudi pospeševati iz tega vidika.

Seveda pa bodo vsi ti načrti ostali le na papirju, če ne bomo zastavljenih ciljev prilagodili tudi ukrepom na področju davčne in kreditne politike, gradnje in urejanja poslovnih prostorov, izobraževanja, štipendiranja, kar je v sprejetem razvojnem programu tudi opredeljeno.

Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Hrastnik

Ste ostali brez Našega barometra?

Na osnovi sklepa občinske konference SZDL Hrastnik dobi vsako gospodinjstvo po en izvod glasila Naš barometer brezplačno na dom. Toda nekaj občanov nas je opozorilo, da na njihov naslov Naš barometer ni prispel, zato prosimo, da nam take primere sporočite na naslov: Občinska konferenca SZDL Hrastnik ali po telefonu 814-787. Obenem prosimo, da prizadeti obvestilo sprejmete tudi kot opravičilo.

Uredništvo

Pripravljamo se na nove volitve

Pomembna politična preizkušnja

Delovni ljudje in občani, vse njihove socialistične sile, združene v frontni socialistični zvezi, so zopet pred pomembno politično preizkušnjo. Nekaj več kot leto nas še loči od volitev, ki bodo leta 1986. Takrat bomo že četrtič, odkar smo v naš politični sistem uvedli delegatsko odločanje, volili nove delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, ki so del skupščinskega sistema.

Tako je tudi predsedstvo občinske konference SZDL Hrastnik v skladu s stališči predsedstva RK SZDL Slovenije obravnavalo nekatera vprašanja o volitvah in pripravah nanje, zavedajoč se, da so pravočasne priprave odgovorna naloga vseh delovnih ljudi in občanov ter organiziranih socialističnih sil. Ti morajo postati nosilci najpomembnejših odločitev o nadaljnjem razvoju naše socialistične samoupravne demokracije, dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in s tem nosilci odločitev o najpomembnejših življenjskih vprašanjih. Zato pozivamo vse delujoče v pripravah na volitve, da okrepijo svoje delo. To pomeni, da morajo vse temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, delovni ljudje in občani v družbenopolitičnih organizacijah takoj oceniti doslej opravljeno delo. Tu gre predvsem za sprotno evidentiranje možnih kandidatov in tudi sprotno preverjanje uspešnosti dela sedanjih članov delegacij kot podlage za evidentiranje. Pri predstavitvi možnih kandidatov je treba predvsem ocenjevati njihovo dosedanje delo ter prispevek k razvoju samoupravljanja, napredku družbene skupnosti – ne pa poudarjati funkcij, ki so jih opravljali dosedaj.

Zagotoviti moramo, da bomo kandidirali in izvolili za člane delegacij tiste delovne ljudi in občane, ki so s svojim dosedanjim delom dokazali, da se dosledno zavzemajo za dolgoročno gospodarsko stabilizacijo in za utrjevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja ter izpolnjujejo vse druge sprejete kriterije o kadrovski politiki.

Socialistična zveza in njeni frontni deli morajo zagotavljati najširši vpliv delovnih ljudi in občanov na oblikovanje kadrovskih meril, konkretno kadrovsko izbiro, skladno z merili pa naj bosta odgovornost in pravica delavcev in delovnih ljudi, ki neposredno nosijo posledice lastnih kadrovskih odločitev.

Kaj pomenijo odprte kandidatne liste?

Pri volitvah članov delegacij zakonodaja že sedaj omogoča glasovanje na podlagi odprtih kandidatnih list, razen v družbenopolitični zbor. Socialistična zveza ugotavlja, da je bila ta demokratična možnost doslej premalo uporabljena in da je njena širša uporaba povezana z ustvarjanjem celovitih in demokratičnih pogojev. V zvezi s tem pa velja poudariti pomen takšnega aktiviranja družbenopolitičnih organizacij, ki bo omogočalo spreminjanje volitev v načelen boj za oblast in razvijanje voditeljskih teženj. To je mogoče preprečiti zlasti z jasno opredelitvijo in doslednim upoštevanjem kriterijev za določanje kandidatov za posamezne funkcije. Prav tako zavzemanje za odprte liste ne sme pomeniti, da bi moralo biti vedno tudi v zadnji fazi volitev več kandidatov za eno funkcijo. Ali je to smiselno in koristno, naj samostojno ocenijo kandidacijske konference!

Oceniti je treba stopnjo in razvitost odločanja delavcev ter delovanje delegatskega sistema v samoupravnih interesnih skupnostih in v zvezi s tem odprta vprašanja glede volitev in oblikovanja delegacij v SIS. Odločitev, ali je primerneje oblikovati posebno, združeno ali splošno delegacijo, pa bi morali z vso odgovornostjo oblikovati delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih na osnovi analize delovanja sedanjih delegacij. To bi tudi preseglo stanje, da se z delegatskim sistemom pretežno ukvarjajo organi družbenopolitičnih organizacij na ravni občine in republike in vse premalo družbenopolitične organizacije ter delovni ljudje in občani v tozdih in krajevnih skupnostih.

Da bomo vse tę naloge lahko izpolnili, mora krajevna konferenca SZDL tudi ob volitvah postati notranja gibalna in povezovalna sila, ki ustvarja možnosti, da bodo delovni ljudje in občani lahko kvalitetno opravljali z ustavo opredeljene pravice in obveznosti in se tako potrjevali kot resnični ustvarjalci v procesu dogovarjanja in odločanja.

Postopek evidentiranja

Nosilci evidentiranja možnih kandidatov za družbene funkcije so delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacija in skupnostih:

organizacijske priprave vodijo, usmerjajo, koordinirajo v krajevnih skupnostih – krajevne konference SZDL, v oragnizacijah združenega dela – osnovne organizacije zveze sindikatov.

Na občinskem nivoju sta to občinska konferenca SZDL in občinski svet Zveze sindikatov.

Pobudo za evidentiranje možnega kandidata za družbeno funkcijo lahko da vsak posameznik, samoupravni organ, delegacije, družbenopolitične organizacije in društva.

Vsako pobudo se mora obravnavati na enem izmed teh sestankov:

- v tozdih – na zboru delavcev, delavskem svetu, v osnovni organizaciji ZSS, osnovni organizaciji ZK, osnovni organizaciji ZSMS;
- v krajevni skupnosti – na zboru občanov, na sestanku krajevne konference SZDL ali drugih zborih oziroma sestankih.

Če delovni ljudje in občani na teh sestankih pobudo sprejmejo, možnega kandidata vpišejo v evidenco možnih kandidatov.

Delovni človek in občan je lahko evidentiran kot možni kandidat brez poprejšnje privolitve, kajti to je družbeno priznanje za njegovo delo in prizadevanja. Kandidiranje se lahko opravi le ob soglasju predlaganega kandidata.

Ob evidentiranju je treba še posebno paziti na ustrezno strukturo, ustrezno morajo biti zastopane ženske, neposredni proizvajalci, mladina, vendar ne samo zaradi statističnih podatkov, poudarek mora biti na splošnih načelih sprejete kadrovske politike.

Spremembe odloka o imenovanju ulic in trgov na območju občine Hrastnik

Preimenovanje ulic

Ulični sistem na območju občine Hrastnik je bil uveden z odlokom OLO Hrastnik v aprilu 1963.

Intenzivna individualna in družbena stanovanjska gradnja v minulem obdobju pa je privedla do precejšnjega povečanja prebivalstva, zlasti na območju Loga in Novega loga.

Gostota naseljenosti, še bolj pa podobnost nazivov naselij Novi Log in Log povzročata težave pri dostavi pošte in pozivov SLO, pa tudi obiskovalci Hrastnika težko najdejo določen naslov.

Zato je krajevna skupnost Rudnik podala pobudo za preimenovanje in preoštevilčenje območja, ki obsega naselji Log in Novi Log. Veličkovo cesto in Pot Vitka Pavliča. Geodetska uprava Trbovlje je v sodelovanju s KS Rudnik pripravila kartografski osnutek območij bodočih ulic, trgov in naselij, za katere je svet KS Rudnik na seji 21. 2. 1985 pripravil predloge poimenovanja, večinoma v večih različicah. Na skupščini KS Rudnik v marcu 1985 je bil izbran in posredovan v javno razpravo naslednji predlog:

Log se razdeli v Trg mladinskih delovnih brigad in Log. Novi Log se razdeli v Cesto Montigny in Naselje heroja Rajka. Veličkova cesta se razdeli v Veličkovo cesto in Naselje Šlandrove brigade.

Pot Vitka Pavliča ostane nespremenjena, pripoji pa se ji »Abeceda« (Log 28 A, B...).

Predlog preimenovanja in prešteviličenja bo v javni razpravi do 20. aprila 1985. Med tem časom imajo vsi občani možnost, da povejo svoje predloge in pripombe, zato je zaželeno čimbolj množično sodelovanej vseh. Tako bomo zastavljene naloge lahko izpeljali do letošnjega občinskega praznika v zadovoljstvo vseh krajanov.

Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Hrastnik

Delegatska vprašanja in odgovori

Delegacija za zbor krajevnih skupnosti KS Rudnik je ponovno opozorila na nerešen problem zapraševanja okolice kamnoloma, s katerim upravlja SGD Beton – tozd Gradbeništvo Hrastnik.

ODGOVOR: Delavec upravnega organa je delegatom na samem zasedanju že govoril o delovanju upravnega organa in republiškega rudarskega inšpektorja v letu 1984. Po zasedanju občinske skupščine je upravni organ prejel pismeno pojasnilo tozd Gradbeništvo Hrastnik z naslednjo vsebino:

»V letu 1980 je začel obratovati kamnolom Boben po novi odkopni metodi etažno z vrha navzdol. Projekt so naredili na Zavodu za raziskavo materiala v Ljubljani. S polnitvijo 900 kg amonala smo napravili seizmične meritve pri Slavu Šentjurcu in pri delavnici Srečka Hercoga. Meritve so pokazale, da ni prišlo do takih tresljajev, da bi bilo nevarno za stavbe. Zaradi varnosti dela smo zmanjšali odstrel na 500 kg amonala.

Odpraševanja pri odstrelu nismo mogli preprečiti zaradi široke planote kamnoloma.

V letu 1984 smo po obisku republiškega rudarskega inšpektorja iz Ljubljane v skladu z njegovimi pripombami uvedli naslednje ukrepe:

V drobilnici kamnoloma smo namestili vodne prhe tam, kjer se je najbolj prašilo. Že po enem mesecu se je pokazalo, da sistem dobro deluje, tako da ni bilo večjega prašenja v okolici drobilnice kamnoloma.

Pri močnem vetru je prihajalo do prašenja zgornjega dela kamnoloma, vendar ne tako močno kot pred leti. Z etažnim sistemom bomo že v letu 1985 zmanjšali tudi to.

Odstreljevanje povzroča tresljaje. Tudi tu smo zmanjšali količino razstreliva na 400 kg amonala in na dve (2) vrtini dajemo zakasnilec, kar je po projektu.

Po našem mišljenju smo v letu 1984 napravili mnogo za zmanjšanje navedenih težav. Vendar se zgodijo pri pridobivanju peska v kamnolomu posamezne spremembe (pri odstrelu se npr. pretrga vrvica ali je to tovarniška napaka, nakar odstreljujemo 2-krat ali 3-krat). To pa se zgodi le malokdaj.

Stanovalce v bližini kamnoloma pismeno obveščamo, ob kateri uri bo odstrel. Po našem mnenju jih ne vznemirjamo, saj odstreljujemo povprečno 3-krat do 4-krat na mesec.

Občani v okolici kamnoloma imajo prav, da nas opozarjajo na nepravilnosti, vendar prosimo, da upoštevajo okoliščine, da so tudi oni zgradili hiše s peskom iz tega kamnoloma, da je ta potreben v občini Hrastnik, ker je prevoz danes tako drag kakor sam pesek.«

Upravni organ pa se je z republiškim rudarskim inšpektorjem dogovoril, da bodo v marcu, ko bo kamnolom zopet obratoval s polno zmogljivostjo, opravili komisijski ogled, pri katerem bo sodeloval republiški rudarski inšpektor, medobčinski inšpektor dela, predstavnik upravnega organa in predstavnik KS Rudnik. Preverili bodo učinkovitost varnostnih ukrepov (količina razstreliva, vodne prhe), če bodo ugotovili nepravilnosti, pa bodo upravljalcu izdali ureditveno odločbo.

Program dela krajevnih skupnosti

Za letos so načrtovali

V **KS RUDNIK** bodo posodobili cestne odcepe v naselju Novi dom in Pot na Kal ter sofinancirali cesto na Lopati. Ob sodelovanju ZSMS in hišnih svetov bodo sofinancirali tudi ureditev zelenih površin na Logu.

V **KS STEKLARNA** bodo izvedli zaključna dela na stanovanjski cesti v naselju Podkraj.

V **KS DOL** bodo uredili plačilo že urejene ceste v soseski S-3, razširili PTT omrežje ter na osnovi sovlaganj posodobili tiste krajevne ceste, kjer bo prispevek krajanov največji – če je ureditev ceste prednostna v srednjeročnem programu.

V **KS PODKRAJ** bodo končali dela na cestni ožini v Tohju in sofinancirali TV pretvornik Hrastnik III.

V **KS PRAPRETNO** se bodo lotili posodobitve ceste skozi vas Prapretno, odvisno od sodelovanja z DO Elektrarna Trbovlje in DO Cementarna Trbovlje, planirajo tudi vsaj delno ureditev cestne Prapretno–Plesko.

V **KS BOBEN–ČEČE** bo v letu 1985 osnovna naloga razširitev ceste v Goveji potok zaradi prevoza mleka, ker je ta naloga izpadla iz programa iz leta 1984. Del sredstev bo skupnost namenila za končanje del v zbiralnici mleka in prostorov za skladišče CZ.

KS MARNO bi morala na osnovi svojega programa v letu 1985 ob sodelovanju krajanov zaključiti obnovo vodovoda v naselju Spodnje Marno. Del sredstev bodo porabili za pričetek sanacije kanalizacije v naselju Brdce-Brezno, kjer bodo sovlagali v pripravo dokumentacije in zamenjavo glavnega voda. Dela bodo opravili krajani.

KS KRNICE–ŠAVNA PEČ bo predvsem zagotavljala sredstva za zaključna dela in končna dela za vodovod Krnice. Preostanek sredstev bodo porabili za prestavitev ceste v vas Krnice, kjer bodo sodelovali tudi krajani z osebnim delom in denarjem. Krajani bodo sovlagali tudi za pretvornik Hrastnik III.

KS KOVK ima letošnja sredstva za program močno okrnjena zaradi nekaterih obveznosti pri razširitvi krajevnega vodovoda v letu 1984. Tako je svet KS namenil za ta dela iz letošnjih sredstev 660.000 din, tako da ima za izvedbo letošnjega programa na razpolago še 400.000 din. Ta sredstva so namenili za izboljšavo vodovoda v Kupški vasi. Pri tej nalogi računajo na finančno in delovno pomoč krajanov. Tako bi imeli tudi v tej KS vsi krajani zdravo pitno vodo iz vodovodov.

KS TURJE–GORE načrtuje sredstva v glavnem za urejanje krajevnih cest, KS želi tako urediti nekatere vzpone in ožine na svojih cestah. Del sredstev je namenjen urejanju v naselju Turje.

Iz programa za leto 1984 je bilo opravljeno:

Krajevna skupnost **RUDNIK** je odstranila plaz na cesti Pot na Kal, makadamsko uredila cesto Aleša Kaple in cesto na Ani ter razširila PTT omrežje na Logu, Cesti 3. julija, borčevskih naseljih ter Novem domu.

Krajevna skupnost **STEKLARNA** je posodobila stanovanjske ceste v Podkraju.

Krajevna skupnost **DOL** pri Hrastniku je uredila vaško jedro (popravilo fasad) ter dostop do stolpičev, dostop do VVZ, avtobusno postajališče in parkirišča.

Krajevna skupnost **MARNO** je razširila zajetje pitne vode za Spodnje Marno in nabavila cevi za sanacijo tega vodovoda ter uredila kanalizacijo v naselju Spodnje Marno in rekreacijske površine.

Krajevna skupnost **TURJE–GORE** je razširila vodovod za vas Skopno.

Krajevna skupnost **KRNICE–ŠAVNA PEČ** je regulirala podvoz pod železnico in razširila vodovod za vas Krnice.

Krajevna skupnost **PODKRAJ** je odpravila plaz v Podkraju, razširila ožine v Tohju in uredila prostore za opremo CZ.

Krajevna skupnost **PRAPRETNO** je razširila PTT omrežje za 72 naročnikov.

Krajevna skupnost **BOBEN–ČEČE** je razširila PTT omrežje za 72 naročnikov in obnovila dom DPO.

Krajevna skupnost **KO VK** je popravila in razširila vodovod za naselje Kovk, Jesenovec in Mačkovec.

Ali veste...

- **da je na Dolu posebno ob petkih in sobotah središče kraja tako natrpano z avtomobili, da se še pešci komaj prebijejo?**
- **da je zaradi tega ob zadnjem požaru na sobotno jutro gasilski avto izgubljal dragocene minute?**
- **da se to dogaja tudi rešilnim avtomobilom, kadar morajo v Novidol ali Krištandol?**
- **da istočasno ostajajo označena parkirišča ob trafiki, za spomenikom in ob Saksidovi hiši skoraj prazna?**
- **da se pripeljejo pred trgovino z avtom tudi iz bližnjih blokov?**
- **da pripravlja svet krajevne skupnosti Dol za vse te brezbrižneže posebne listke za osveščanje?**
- **ali veste, če bo to kaj pomagalo?**

Iz delovnih kolektivov

Osnovna šola Vitka Pavliča

Kako hitro minejo leta, ko je naš kratkohlačnik dovolj star, da stopi med šolske klopi. To je zanj in za vsako družino velik korak v življenju, poln pričakovanj in skrite bojazni. Vendar narava ne obdari vseh z enakimi sposobnostmi in zmogljivostmi.

Duševna prizadetost se kot naravna zakonitost pojavlja v vsakem narodu in v vseh časih, po mnenju Svetovne zdravstvene organizacije pri 2% oziroma 3% prebivalstva. Gre za manj razvite duševne sposobnosti in s tem za drugačno usposabljanje za življenje in večjo odvisnost od drugih, ki traja pri težji prizadetosti vse življenje. Ker ne gre za bolezen, temveč za stanje, tudi ne poznamo »zdravila« – lahko pa veliko naredimo za izboljšanje s pravočasno in primerno vzgojo.

Največ duševno prizadetih je laže motenih v duševnem razvoju in ti se v predšolski dobi le malo razlikujejo od svojih vrstnikov ter se lahko kot šolski novinci vključijo v osnovno šolo. Vendar je učno-vzgojni program redne osnovne šole zanje preobsežen in prezahteven. Otrok dnevno doživlja neuspehe ali je celo v posmeh sošolcem. Doma nanj z dodatnim učenjem pritiskajo starši in okolica. Pred otrokom se kopičijo naloge, ki pa jih zaradi svojih zmanjšanih intelektualnih zmožnosti ni sposoben obvladovati. Zateka se v neprimerne oblike vedenja in reagiranja. Izhoda iz tega začaranega kroga pa starši mnogokrat ne uvidijo. Vztrajanje teh otrok v redni osnovni šoli, čeprav se zatem skrivajo najboljši nameni, je v škodo otroku in zato ga učitelji predlagajo za pregled pred komisijo za razvrščanje motenih v telesnem in duševnem razvoju.

Na podlagi strokovnih mnenj psihologa, pedopsihologa, pediatra, socialnega delavca in specialnega pedagoga se izda izvid in mnenje o nadaljnjem šolanju in usposabljanju duševno prizadetega otroka. Mnogi otroci pa so predlagani za vpis v našo šolo na predlog vrtca ali pediatričnih ambulant.

Takrat učenec in njegovi starši potrkajo na vrata OSNOVNE ŠOLE VITKA PAVLIČA, ki ima svoje prostore v zgradbi osnovne šole na Logu.

V šolo so vpisani vsi učenci naše občine, ki so po »izvidu in mnenju« predlagani za nadaljnje šolanje in usposabljanje na šoli s prilagojenim programom in v oddelkih delovnega usposabljanja. V vseh teh letih, kar šola deluje (sprva leta 1946 kot oddelek pri osnovni šoli), je bilo vanjo vpisanih 212 učencev.

Življenje in delo šole je organizirano tako, da usposablja otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju za polnovredno vključitev v življenje in delo. Pestrost in celovitost dejavnosti pa vsem učencem daje tudi možnost, da odkrijejo svoje zmožnosti, sposobnosti ter tudi oni doživljajo uspeh in samopotrditev. Mnoge psihične travme v družini se ublažijo in družina lahko polneje zaživi.

V letošnjem šolskem letu obiskuje našo šolo 35 učencev. Razdeljeni so v 4 oddelke osnovne šole s prilagojenim programom in v 2 oddelka delovnega usposabljanja.

Program šole s prilagojenim programom

Pouk je organiziran v petih matičnih učilnicah, tehnični delavnici, delavnici za gospodinjski pouk, delavnici za pouk praktičnih znanj in v večnamenskem prostoru. Za telesno vzgojo so nam na voljo telovadnica, bazen, igralne ter športne površine v okolici šole. Učenci obdelujejo svoj šolski vrt pri stari šoli na Frtici, saj se zavedamo, kako pomembno je ohranjati stik z zemljo.

»Učni načrt za pomožne šole ne določa maksimalnih niti minimalnih ciljev, kajti te je treba prilagajati duševnemu in telesnemu razvoju otroka. Zaradi telesnih in duševnih primanjkljajev, ki so pri posameznih otrocih različni, ne moremo niti v istem razredu doseči pri vseh otrocih isti cilj. Učni načrt je samo načrt gradiva, ki ga izpolnjuje učitelj glede na sposobnosti učencev.

Organizacija celodnevne šole ima tako obliko, da učenci poleg obveznega programa opravijo praviloma v šoli še:

– naloge in ostale obveznosti za pouk,
– sodelujejo v interesnih in rekreativnih dejavnostih,
– imajo v šoli organizirano prehrano (zajtrk, malico, kosilo) in varstvo pred poukom in po njem, potem pa se s kombijem oziroma z avtobusi vračajo na domove.

Vse dejavnosti so organizirane tako, da se intelektualno delo prepleta z razbremenilnimi dejavnostmi, saj je le sproščen in zdrav otrok sposoben res sodelovati pri pouku.

Po svojih interesih in sposobnostih učenci sodelujejo v interesnih dejavnostih: pri plavanju, v planinskem, prometnem in naravoslovnem ter šiviljskem krožku. V njih poleg učiteljev z učenci delajo tudi mentorji iz delovnih organizacij in društev (TKI, Jutranjka, ZTKO, planinsko društvo).

Postopoma bogatimo učni proces z naravoslovnimi in kulturnimi dnevi ter delovnimi akcijami. V letošnjem šolskem letu smo organizirali dva kulturna in dva naravoslovna dneva, na katerih učenci pridobe nova spoznanja in izkušnje. Poseben pomen dajemo družbeno koristnemu delu. Pomagali smo tudi pri spravilu krompirja, jabolk, koruze in spomladi bomo pomagali grabiti travnike. Pri teh oblikah dela nam je sodelovanje s starši v veliko pomoč.

Navajanje na delo se kot rdeča nit vleče skozi celoten učno-vzgojni proces, saj se vsi zavedamo, da bo naš učenec fizični delavec, ki naj bi iz šole prišel že s pridobljenimi delovnimi navadami, s pozitivnim odnosom do dela in osvojenimi različnimi tehnikami dela. Zato imajo učenci od 3. razreda dalje po predmetniku tehnični pouk (4. razred 2 uri, v 8. razredu že 5 ur), kjer naj bi pridobili čimveč ročnih spretnosti. Pri pouku in interesnih dejavnostih tkejo na statve, šivajo na šivalne stroje, vezejo in izdelujejo uporabne izdelke iz ostankov različnih surovin. Svoje izdelke prodajamo v okviru šolske zadruge OŠ Heroja Rajka in razstavljamo v vitrini Ljubljanske banke-Hrastnik.

Vsi učenci 7. in 8. razredov ter sposobnejši učenci oddelkov za delovno uspo-

Iz šolske kronike

1946 – prvi oddelek pri osnovni šoli, ki ga vodi pionirka na področju dela z duševno prizadetimi pri nas Stana Vošnar,

1954 – šola postane samostojna enooddelčna pomožna šola,

1959 – šola je dvooddelčna in se preseli v staro zgradbo na Frtici, »šolski boter« ji postane SGP – Hrastnik,

1960 – sprejet je zakon o posebnem šolstvu,

1960 – 1970 – obiskuje šolo že 45 učencev,

1972 – ustanovljeno je Društvo za pomoč duševno prizadetim,

1973 – pridobimo nove prostore v centralni šoli na Logu,

1977 – pričetek organiziranega izobraževanja v celodnevni šoli,

1979 – šola se preimenuje iz Posebne osnovne šole v Osnovno šolo Vitka Pavliča.

Naša šola

Naša šola nosi ime mladega hrastniškega komunista Vitka Pavliča. Bil je kovinar. Že v začetku druge svetovne vojne je postal okrajni sekretar OF za Hrastnik.

S pomočjo domačega izdajalca so februarja 1942 Vitka Pavliča v Trbovljah ujeli. Vsega izmučenega – saj ni ničesar izdal – so ga ustrelili 27. aprila 1942. Življenje in delo tega pogumnega komunista nam je zgled in ponosni smo, da nosi naša šola njegovo ime.

Suzana

Našo tovarišico imamo zelo radi.

V premislek

Humanost, zrelost in naprednost določene družbe lahko ocenjujemo tudi po tem, koliko in kako skrbi za tisti del svojih članov, ki potrebujejo pomoč glede na zmanjšane telesne in duševne sposobnosti.

Živi v vašem okolju tak otrok, ki s svojim vedenjem in reagiranjem odstopa od svojih vrstnikov?

Nikar ga ne primerjajte! V svoji specifičnosti je drugačen, čeprav telesno odrasel, je v svoji duševnosti majhen otrok, želi pa biti enakopraven član naše družbe.

Bogatitev vzgojno-izobraževalnega programa

- dvajset let organiziramo poletno šolo v naravi (prvič v Štinjanu pri Puli leta 1965),
- osemnajst let organizirane delovne prakse za učence 7. in 8. razredov ter tiste, ki končujejo obvezno šolanje,
- letos smo bili petič v zimski smučarski šoli na Kalu,
- že tri leta v šoli opravljamo proizvodno delo po samoupravnem sporazumu z delovno organizacijo Steklarna-Sijaj Hrastnik.

Predstavljamo vam...

Krajevna skupnost Prapretno

»Smo majhna in strnjena krajevna skupnost, v njej bomo lahko z zaupanjem, razumevanjem in strpnostjo storili marsikaj za napredek našega kraja, naših dveh vasi.« Tako sta strnila misli naša sogovornika Justa Bevec in Darko Rotar, ko smo ju zaprosili, da nam predstavita »svojo« krajevno skupnost.

Krajevno skupnost sestavljata dve vasi: Prapretno, ki ima 81 gospodinjstev z 228 prebivalci, in manjša vas Plesko, ta ima le 45 prebivalcev oziroma 15 gospodinjstev. V krajevni skupnosti je 9 kmetij, sicer pa so krajani zaposleni v hrastniških delovnih organizacijah in tudi drugod.

Sicer pa že uvodne besede povedo, da si prebivalci kraja prizadevajo, da bi družbenopolitično delo in druge aktivnosti izpeljali vsebinsko kar najbolje. Sedanja organiziranost krajevne skupnosti je bila zastavljena leta 1970, ko so prvič izvolili sedemčlanski svet krajevne skupnosti, vodil pa ga je Ivan Zupan (po domače Krežetov), tajnik pa je bil že pokojni Franc Papež I. Od tedaj so bili izvoljeni še trije sveti, vodili pa so jih predstavniki: Jože Urbajs, Vlado Pušnik ml. in sedaj Ivo Petan. V krajevni skupnosti delujejo družbenopolitične organizacije, ki imajo tudi svoj dom, ki pa ne služi le njim, temveč še vrsti drugih aktivnosti. Dom so pričeli graditi leta 1948, čisto dokončno podobo (s fasado in vrhnjo dvorano) pa je dobil leta 1965.

Ogromno udarniških ur krajanov je bilo porabljenih za ta dom, pomemben delež so prispevali tudi gasilci ter tako tudi oni dobili streho nad glavo. Ne moremo pa prezreti tudi prispevkov hrastniških kolektivov.

Krajani pa so se lotili še marsičesa drugega ter tako pripomogli k napredku kraja. Tako so za napeljavo vodovoda v vasi Plesko vsa pripravljalna zemeljska dela opravili udarniško.

To akcijo je vodil tamkajšnji domačin Miha Brunček, takrat član sveta krajevne skupnosti. Udarniško so tudi prekrili s streho stavbo doma družbenopolitičnih organizacij oziroma gasilskega doma. Uredili so si cestno razsvetljavo Douce – Prapretno. Pridobivanje sredstev za ureditev kanalizacije v vasi in zaselkih Lašč in Obrež – gornji del ter izpeljava kanalizacije – prav tako ni bila lahka naloga, pa tudi gramoziranje celotne makadamske ceste Prapretno–Plesko je bilo opravljeno. Krajanom je v veliko zadovoljstvo novih 37 telefonskih priključkov. Pred tem so bili v vasi le 4 telefoni. Vsa pripravljalna dela je urejal gradbeni odbor, v katerem je bil še posebno prizadeven Ivo Restar. Uredili pa so tudi odvoz smeti (KOP), saj je bilo vse več divjih odlagališč na kmetijskih zemljiščih, ki so že tako onesnaženo okolje še dodatno obremenjevali.

Vsi dosedanji sveti so razpravljali o problemih zaradi zapraševanja in zaplinjevanja Termoelektrarne Trbovlje in hrastniške industrije ter o škodi zaradi streljanja v obratu Cementarne na Pleskem, o povračilu škode pri poljščinah in stavbah, o ogroženosti zdravja občanov in predvsem otrok.

In kaj še načrtujejo?

Plan dela za leto 1985 v krajevni skupnosti Prapretno je optimističen. Razlogov za obsežen program je več. Potrebe občanov so pokazale, da je nujno treba najprej urediti ceste. Akcije v preteklih letih so pokazale, da so krajani pripravljeni prostovoljno delati, če gre za skupne cilje in potrebe vseh.

Za leto 1985 načrtujejo, da bodo opravili naslednje naloge:

– Asfasltiranje cest predvsem na relaciji Zadružni dom – Restar in Zadružni dom – vrh obrežja. Skupna dolžina te trase po sedanji cesti znaša okrog 600 m. Asfaltiranje mora biti gotovo do konca julija oziroma do krajevnega praznika – 5. avgusta, ker je predvidena svečana otvoritev . Sredstva, potrebna za ureditev vaškega jedra, bodo pridobili od skupnosti krajevnih skupnosti, od Termoelektrarne Trbovlje in Cementarne Trbovlje. Omenjeni delovni organizaciji sta pokazali pripravljenost pomagati krajevni skupnosti pri ureditvi vaškega jedra.

– Nadalje se predvideva še asfaltiranje cest na relaciji vaško jedro – Zelenik, Plahuta–Lamovšek, Restar–Žagar, odsek Plesko. Vse navedene smeri pridejo v poštev, če bo na razpolago dovolj sredstev. V nasprotnem primeru pa bodo to ureditev prenesli v programe in plane v letu 1986.

Pri samem asfaltiranju bo potrebno tudi sanirati cesto Hrastnik–Zadružni dom. Ta je na več krajih zelo slaba (luknje, razpoke v asfaltu itd.). Istočasno je potrebno urediti tudi razsvetljavo na relacijah Zadružni dom–Restar, vaško jedro–Zelenik in Zadružni dom–Plesko.

– Pri akciji »NNNP« v letu 1984 se je pokazalo, da primanjkuje protipožarne vode. PGD Prapretno izdelavo predlog za postavitev protipožarnega rezervoarja s 60 m^3 v središču KS. Sama gradnja mora biti zaključena do krajevnega praznika. Zanjo je potrebno 900.000 din

sabljanje imajo 14-dnevno delovno prakso v ozdih naše občine. Takrat pobliže spoznajo delovni proces, pretehtajo njihove zmožnosti za opravljanje pridobitnega dela in normalno vključitev v delovno okolje. Vsak učenec gre na delovno prakso dvakrat in na isto delovno mesto, če je bil prejšnje leto tam uspešen – zaradi možnosti redne zaposlitve po končani osnovni šoli. Vsi sposobnejši pa lahko nadaljujejo šolanje v skrajšanih prilagojenih programih srednjega usmerjenega izobraževanja lesarske, tekstilne, steklarske, gostinske in kmetijske smeri. Ob izobraževanju in usposabljanju finančno pomaga skupnost za zaposlovanje. V preteklih letih so trije naši absolventi uspešno zaključili skrajšane programe. Z izobraževanjem ob delu so mnogi dobili kvalifikacijo, nekateri pa uspešno končali tudi poklicne šole. S tem so dokazali, da zanje niso zaprta vrata nadaljnjega šolanja, kot mnogi mislijo.

Leta 1978 smo na šoli odprli oddelek za delovno usposabljanje zmerno prizadetih otrok. V njem se usposablja 10 otrok v starosti od 11 do 18 let. Njihov delovni dan je enak osnovnošolskemu, le da se usposabljajo za skrb za samega sebe, za proizvodno delo, jih splošno poučujejo, imajo delovno vzgojo, telesno in glasbeno-ritmično vzgojo ter aktualne dejavnosti. V času 8 do 10-letnega usposabljanja si učenci pridobe osnovne socialne in delovne navade, ki jim omogočajo delno vključevanje v običajno okolje, vendar potrebujejo vse življenje pomoč in vodenje. Za DO Sijaj že več let vežejo etikete za oznako končnih izdelkov. Po končanem usposabljanju se bodo zaposlili v delavnicah za delo pod posebnimi pogoji v Zagorju. Ko bodo izpolnili 18 let, bodo starši zanje uveljavljali pravice iz zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. Sposobnejše učence pa poskušamo z dalj časa trajajočim uvajanjem v delo redno zaposliti v delovnih organizacijah.

Mnogo zanimivega bi lahko še zapisali o delu naše šole, vendar naj strnem misel, da vse tiste, ki so delali in ki delamo z duševno prizadetimi otroki, navdaja zadovoljstvo, da so učenci, ki so nam bili zaupani, našli svoje mesto v družbi, so dobri očetje in matere in uspešni delavci v združenem delu. Med njimi ni brezposelnih, ni delikventov, temveč so prizadevni delavci, ki jih v svojih vrstah spoštujete tudi vi.

Ravnateljica Ljudmila Deželak

Zakaj rad hodim v šolo

Zato, ker je doma dolgčas, ker nimam prijateljic.

Katarina

V šolo se pripeljem s »knapucem« iz Radeč.

Metka

V šolo hodim devet let. Rada pojem, ko tovariš Branko igra na harmoniko.

Irma

V šolo hodim rad zato, da dobim kakšno lepo oceno, ker je dobra malica in kosilo in ker se hodimo smučat na Kal.

Drago

Rad hodim v šolo. Takoj ko se zbudim, že tečem. Bojim se, da ne bi zamudil. Najrajši se igram z avtomobilom. Pri telovadbi naredim salto. S prijatelji se kopam v globoki vodi. Hura za tovarišice in našo šolo!

Almir

V šoli imam 3 prijateljice. Rada se skrivam in učim. Imam tudi 4 prijatelje. Našo tovarišico imam zelo rada.

Loti

Rada grem v šolo. V šoli se veliko naučimo. Tu imam 3 prijateljice in 4 dečke. Rada plavam, berem, računam in rišem. Rada se igram s punčko. Tudi šivam rada.

Ljubica

Učenci še vedno obdelujejo svoj šolski vrt ob stari šoli na Frtici.

sredstev. Vsi načrti so že izdelani in tudi potrjeni. Ker nimamo finančnih sredstev, smo poslali prošnjo na Zavarovalno skupnost Triglav in na delovne organizacije. Poudariti še velja, da bo delo pri gradnji cest in rezervoarja izključno prostovoljno.

– V krajevni skupnosti bodo potekale še druge akcije, kot so: »očistimo svoje okolje«, akcija NNNP, »gasilni aparati v vsako hišo«, pregled vseh objektov, izobraževanje itd. Poseben poudarek pa bodo imeli pomembni jubileji letošnjega leta.

Iz zgodovine Prapretna

Prapretno nima posebno bogate in razgibane preteklosti. Vas leži na širokem planem prevalu pod Jelenico, preko katerega ni nikdar vodila važnejša prometna povezava. Prebivalci so v preteklosti kmetovali, v novejši dobi pa so našli dopolnilno zaposlitev v rudarstvu in industriji.

● Iz najstarejše dobe izvira ljudska pripovedka o ajdovski deklici. Le-ta naj bi stala z eno nogo na vrhu Viš-to, z drugo na Matci in prala perilo v Savi. Pripovedko ajdovskih deklicah pa je na Slovenskem precej.

● Prvič je vas Prapretno omenjena v urbarju laške gospoščine, ki ga je leta 1265 ukazal napisati češki kralj Otokar II, takratni imetnik Laškega. Urbar govori o naselju »Praproten« z dvema kmetijama in županom. Nastanek imena je povezan s praprotjo, v okolici pa najdemo še več poimenovanj krajev po rastlinskih vrstah: Hrastnik, Šibenik, Log, Jesenova ravan, Gabersko in druge.

● Medtem ko je spadalo Prapretno v 13. stoletju pod oblast laške gospoščine, je prišlo kasneje v roke celjskega špitala. Število kmetij se je nenavadno povečalo – gotovo zaradi iztrebitve gozda in naseljevanja novih podložnikov. Edini spisek iz časa 1542–1552 omenja sedem kmetov, trboveljski župnijski urbar iz leta 1744 govori že o desetih kmetijah, do nastanka frančiščeškega katastra 1825 pa je njihovo število padlo na osem.

● V fevdalni dobi se je v naših krajih poleti prehranjevala živina skoraj izključno na paši. Samotne kmetije so imele svoje pašnike, zaselki pa skupne pašnike ali gmajne. Ker so bile slednje slabo izkoriščene, jih je gosposka sklenila leta 1768 razdeliti, a so to napravili le ponekod. Zanimivo je, da so imeli prapreški kmetje še do nedavnega skupen gozd na pobočju Visokega, ki je v bistvu zarasla gmajna.

● Še danes je na Ostrem vrhu (Spitzberg) nad Praprotnim viden tunel, zgrajen leta 1881, za žičnico ojsterškega rudnika. Pred zgraditvijo tunela je bila vmesna točka žičnice od železniške proge do rudnika Ojstro prav na vrhu Spizzberga.

● Leta 1879 si je žičnico, ki je bila pravo čudo, ogledala nemška prestolonaslednica Viktorija med svojim zdravljenjem v Rimskih toplicah. Žičnica je obratovala le do leta 1885, ko so ojstriški rudnik priključili k Trboveljski premogokopni družbi.

Zbral: Boris Golec

Enotno po vsej Sloveniji

V nekaterih primerih pomoč

Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic je bil sprejet na skupščini Skupnosti socialnega varstva Slovenije potem, ko so ga sprejele vse udeleženke na ravni republike in občin. Sporazum določa enotne osnove in merila za ugotavljanje upravičenosti do socialnovarstvenih pomoči, način določanja višine prispevkov zavezancev k stroškom socialnovarstvenih storitev v socialnovarstvenih in drugih organizacijah ter posebne pogoje za uveljavljanje posameznih pomoči.

V težkih gospodarskih razmerah, ki najbolj prizadevajo družine in posameznike z najnižjimi dohodki, je vedno manj sredstev tudi za družbene pomoči. Zato je vedno bolj pomembno, da si vsak posameznik zagotovi ustrezno socialno varnost predvsem z lastnim delom. Le v primerih, ko si družine oz. posamezniki tega resnično ne morejo, so po sporazumu upravičeni do družbene pomoči. Sporazum določa, da nihče od prejemnikov družbene pomoči ne more biti v boljšem socialnem položaju od tistih, ki sami skrbijo za svojo socialno varnost.

Socialno varnost oz. socialne razmere družine oz. posameznika lahko ugotavljamo le v okolju, kjer družina živi (organizacija združenega dela oz. krajevna skupnost).

Občan ima pravico do socialnovarstvene pomoči, če njegov dejanski mesečni dohodek na družinskega člana ne dosega dogovorjene ravni socialne varnosti, ki je izražena v odstotkih od povprečnega mesečnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v minulem letu in je naslednja:

55% (15.269 din)
– za delavce in druge delovne ljudi,
– za učence in študente pri uveljavljanju pravice do štipendije iz združenih sredstev ter razlike h kadrovski štipendiji,

50% (13.881 din)
– za zmerno, težje in težko duševno ter težje telesno prizadete osebe, ki niso sposobne za samostojno življenje in delo,

43% (11.938 din)
– za nezaposlene osebe,
– za nepreskrbljene odrasle osebe,
– za otroke, učence, študente.

Kaj je in kaj ni dohodek družine

Dejanski mesečni dohodek na družinskega člana je sestavljen iz vseh dohodkov, ki jih je družina imela v preteklem letu (redni in izredni), saj se ugotavljajo resnični dohodki družine in ne le tisti, ki so doseženi v organizaciji združenega dela ali v kakšni drugi organizaciji oz. skupnosti.

Med dohodke ne štejemo:
– dodatek za tujo nego in pomoč,
– enkratne pomoči,
– jubilejne nagrade in odpravnine,
– občinskega samoprispevka,
– preživninskih dajatev,
– nadurnega dela rudarjev pri uveljavljanju pravic do družbene pomoči otrokom.

Pri ugotavljanju dejanskih socialnih razmer družine oz. posameznika morajo aktivno sodelovati tudi organizacije združenega dela in krajevne skupnosti – podati morajo mnenja o socialnih razmerah delavcev oz. občanov.

Kdaj uveljavljanje pravic?

Po sporazumu lahko delovni ljudje in občani uveljavljajo naslednje socialnovarstvene pravice:

1. denarno pomoč za brezposelnost
2. delno nadomestitev stanarine
3. štipendijo iz združenih sredstev
4. razliko h kadrovski štipendiji
5. družbeno pomoč otrokom
6. začasno denarno pomoč
7. rejnino
8. denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja
9. denarno pomoč kot edini vir preživljanja
10. plačilo oz. doplačilo oskrbe na domu
11. enkratno denarno pomoč
12. plačilo oz. doplačilo oskrbnih stroškov v socialnem zavodu oz. organizaciji za usposabljanje
13. plačilo oz. doplačilo oskrbnih stroškov v tuji družini
14. oprostitev doplačila k cenam zdravstvenih storitev

Delavci vlagajo zahtevke za uveljavitev naštetih socialnovarstvenih pomoči v svojih organizacijah združenega dela, drugi delovni ljudje in občani pa v strokovni službi centra skupnih služb SIS občine Hrastnik, Cesta 1. maja 49 (sedež Supnosti za zaposlovanje).

Zahtevke je treba oddati na obrazcih Vloga za uveljavitev socialnovarstvenih pravic (DZS-obr. 8,40), ki jih dobijo v knjigarnah. Teh pa ne uporabljajo za pravico do varstvenega dodatka k pokojnini, ki jo bodo še vedno uveljavljali pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vloge pa bodo vlagali pri občinski zdravstveni skupnosti Hrastnik (stari del zdravstvenega doma Hrastnik).

Strokovna služba

Imamo premalo ekološke zavesti?

Ali nam je res vseeno?

Smo v prvih tednih pomladi in skoraj smo že pozabili na turobne zimske mesece. Takrat so nas najbolj pestile nizke temperature, marsikje je zmrznila tudi ozimnica. A zeblo nas ni, saj smo pošteno kurili s premogom, zunaj pa se tako nismo preveč zadrževali.

Zakaj? Samo zaradi mraza?

Starejši občani in matere z majhnimi otroki bodo odgovorili: »Ne!« In tudi ostali se bomo spomnili, da je marsikdaj »tiščalo« zrak k tlom. Vendar starejši to bolje vedo, saj se še spomnijo pomena besed »čist in svež zrak« in tudi tega, da je bila »naša dolina nekoč zelena«.

Mamice s kašljajočimi naraščajniki vedo povedati, da ima precej otrok, ki jih srečajo v čakalnici otroškega zdravnika, težave z dihali. Zdravstveni delavci pa bodo dodali, da je že vsak peti otrok v Zasavju bolan na dihalih in da vzroki bolezni niso samo v prehladih, gripah itd. Otroci, ki se rodijo pozno pozimi ali zgodaj spomladi, so manj odporni od tistih, ki se rodijo poleti, jeseni in v zgodnji zimi...

Ali nam je res vseeno, v kakšnem okolju živimo in kje odraščajo naši otroci?

Odgovor ni tako preprost.

Zavest o pomenu zdravega in čistega okolja za naš nadaljnji razvoj se v nas le počasi prebuja.

O okolju začnemo razmišljati šele ob ožigih sadnega drevja in poljščin na Kovku in Brnici, v Krnicah in Savni peči, Prapretnem in Pleskem... Ali pa takrat, ko »uide klor iz kemične«, »ko zakurijo ta staro elektrarno«, ko...

Ekološke zavesti nimamo iz mnogih razlogov.

Eden od njih je industrijska tradicija, ki je v nas oblikovala mišljenje, da tovrstna industrija avtomatično pomeni tudi umazano okolje.

Pomembnejši razlog pa je naše neznanje.

Ne vemo, da koncentracija žveplovega dioksida ob konicah kurilne sezone v termoelektrarni v Prapretnem tudi do 133-krat preseže dovoljeno mejo.

Ne vemo, kako strupen je lahko klor (o tem nas poučujejo sedaj na predavanjih po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih).

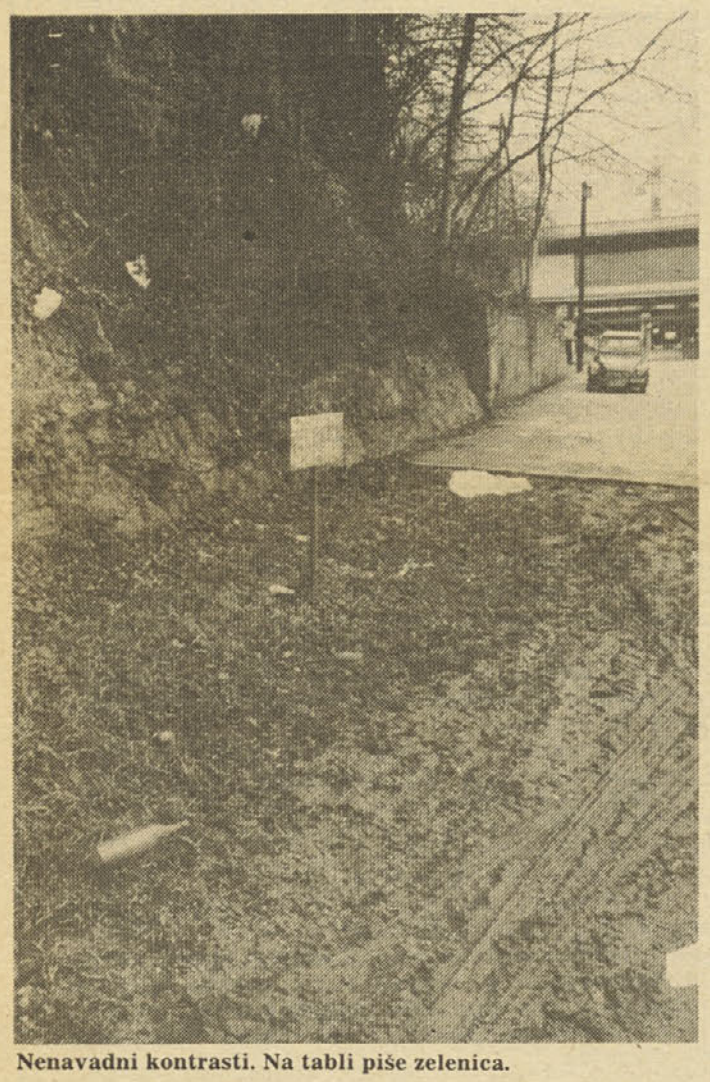

Nenavadni kontrasti. Na tabli piše zelenica.

Ne poznamo podatkov meritev postaj ANAS, ki so bile postavljene v Hrastniku od oktobra do decembra lani. Zakaj?

Ko bomo zvedeli, kakšne so posledice onesnaženega okolja za naše zdravje in zdravje naših otrok oziroma za razvoj našega okolja v prihodnje, bomo mogoče le vprašali:

ALI NAM JE RES VSEENO?

Tone Bezgovšek

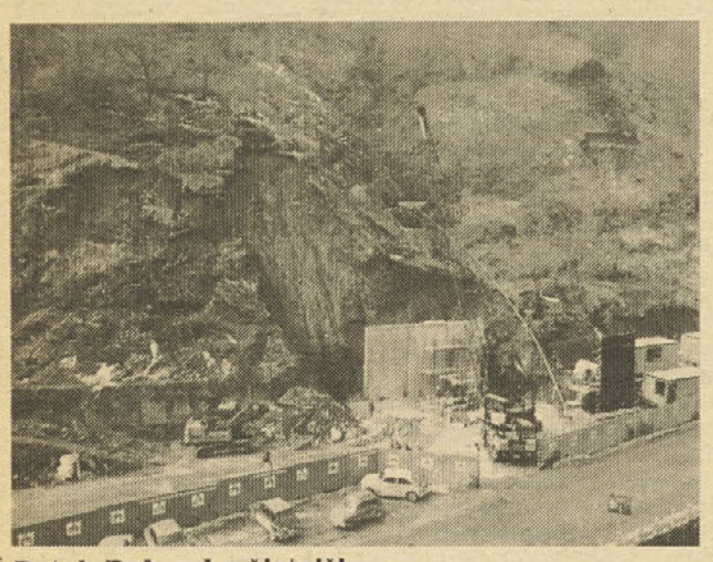

Potok Boben bo čistejši

V Tovarni kemičnih izdelkov si prizadevajo za čistejše okolje. Z dograditvijo prve faze obrata za predelavo gipsa bodo preprečili vsakodnevno odtekanje le-tega v potok Boben. Sedaj ga namreč vsak dan več kot 200 ton odteče v potok. Gips bodo koristno uporabili kot dodatek k cementu v trboveljski Cementarni, morda pa še kje drugje. *Foto: B. Klančar*

Naš portret

Majhen mož, velik človek

Kot rodoljubu – mi dolžnost veleva
poseči v boj – srce zahteva.
Slovenski narod – krvavi, trpi
domovini v dar naj bo moja kri!

Takole je zapisal leta 1941 Nande Zorčič, človek, ki se je v pravem trenutku znašel na pravem mestu, človek, ki je spoznal mnoge grozote zadnje vojne, človek, ki je skupaj z mnogimi po svojih najboljših močeh pomagal, da že štiri desetletja živimo v svobodni domovini.

»Začelo se je pravzaprav z majhnimi lumparijami tam v letu 1937,« se nagajivo nasmehne. »Z injekcijskimi iglami, v katere smo nalili črnila, smo po belih nogavicah škropili kulturbundovce, ki jih je bilo veliko v spodnjem delu Hrastnika.« Več resnosti je pokazal na tajnih sestankih, ki jih je vodil tov. Kraigher, pa tudi pri Sokolu se že nekaj časa niso zbirali le telovadci. Vse več je bilo med njimi aktivistov, ki so izbrali pravo pot, čeprav se večina ljudi še ni zavedala, v kakšno pogubo jih pelje naraščanje nacizma in fašizma v Evropi. On je slutil. Pri vojakih (1935), služil je pri telegrafistih, kar mu je kasneje še velikokrat prav prišlo, je že bral Mein Kamf. Zraven je bil že tudi, ko je pričel delovati v Prapretnem odbor OF. To, da so v Srbijo izselili starše in sestro, zaprli enega brata v Laškem, drugega v Celju, ni omajalo njegovega prepričanja. Vplivalo je nanj, kot bi prilil olja na ogenj.

Delovali so v trojkah. Tudi on jo je imel, pravzaprav jih je imel celo več, razpredenih kot pajkove mreže. Zaradi varnosti niso vedeli drug za drugega. Poznali so le zvezo in to je zadostovalo. Veliko je bilo med njimi knapov in mnogo zažigalnih vrvic, kablov in razstreliva je šlo z njimi. Kje bi sicer dobili material za sabotaže, ki so vedno znova presenečale sovražnika?

Konec 1941 je postal obveščevalec za VOS. Leta 1942 je začel pisati kroniko, saj je menil, da je zgodovino treba ohraniti tako, kot jo je pisala usoda pogumnega in uporniškega naroda sredi zasužnjenega Balkana. Nekoč bo morda iz teh zapiskov, opremljenih s fotografijami, s prosto, vendar veščo roko narisanih zemljevidov, zbranih v nekaj zvezkih, nastala knjiga. Njegovemu peresu in natančnemu očesu – že pred vojno se je ukvarjal s fotografijo – ni ušla nobena akcija, nobena posebnost tistih strašnih časov, noben izdajalec.

1944 je zanj kot prej že za mnoge njegove tovariše na terenu postalo »prevroče«. 2. 6. je odšel v partizane. »Bil sem prvi v koloni, saj sem vodil skupino. Na Ani, kjer danes stoji spomenik, sem se ob nekaj spotaknil. Padel sem na trupla še toplih talcev, ki so jih Nemci pobili tisti večer. Šele ko smo prišli na cilj in se je že danilo, sem videl, da sem ves krvav.« Priključil se je 3. bataljonu Šlandrove brigade. Kot politdelegat je bil kmalu premeščen v IV. bataljon Pohorske brigade. Mnogo rojakov je bilo tam, tudi komandant Mlinarič je bil Hrastničan. Z njim sta že prej delala skupaj. Zadrževali so se predvsem v Savinjski dolini in na Moravškem. »Občudoval si lahko te ljudi – od pionirčkov do starčkov, vsak je pomagal, kjer in kolikor je mogel, vsi so bili za našo stvar,« se s ponosom spominja teh ljudi.

V boju za Mozirje, držali so zaščito, je nenadoma doživel hud srčni napad. To je pomenilo konec vojskovanja, ne pa tudi konec boja. Premeščen je bil v ekonomat IV. operativne cone.

Na osvobojenem ozemlju je bilo treba usposobiti industrijo. Dobil je ukaz, da mora postati upravitelj usnjarne v Rečici ob Savinji. »Kako, saj o usnju nimam nobenega pojma?« je poizkušal ugovarjati Francu Leskovku-Luki. »Ali smo gasilci ali vojska!« je dobil odgovor, kateremu bi bilo škoda oporekati. Pravo politično delo se je šele začelo. Zaradi premika fronte so konec novembra usnjarno razmontirali, on pa je s kurirsko linijo odšel na Moravško. Pri Trojanah so trčili na Nemce. Po težkem boju se jim je uspelo prebiti do Kolovrata, kjer se je priključil narodni zaščiti. Naslednji dnevi so pomenili hudo preizkušnjo. Tri dni in noči so bili zasuti v visokem snegu, brez hrane in možnosti, da bi se ogreli in osušili, oni pa vsi ušivi. V neposredni bližini pa sovražna vojska. Duhali so smrad. Šele kasneje so ugotovili, da so sovražniki zažgali hlev, v katerega se je zateklo sedem partizanov (člani trboveljske godbe). V bojih, ki so se v naslednjih dneh še nadaljevali, je komaj odnesel celo kožo. »Bolj po sreči,« pripomni. »Veliko je bilo ranjenih, v roke pa ni bilo kaj vzeti. Na rane sem pokladal jelkine iglice, kar se je izkazalo za dobro zdravilo.« Njegovo iznajdljivost je pohvalil tudi doktor Dolanc, ki je kasneje prevzel ranjence. Tudi hrane ni bilo, največkrat so se morali zadovoljiti s kuhanimi krompirjevimi olupki.

Spomin na partizanska leta. Od leve: Franc Babič iz Čeč, Jelen iz Kamnika, Ferdo Zorčič-Zoro in Andrej Velšt iz Hrastnika. Fotografirano v Gornjem Gradu, septembra 1944

Na Silvestrovo se je vrnil v Hrastnik. Po dveh mesecih se je pošteno najedel, napil in utrujen zaspal na peči. Ostal je v Čečah, kjer se je njegovo politično delo nadaljevalo. »Redno smo dobivali literaturo. Od osvoboditve Beograda naprej smo vedeli, da svoboda ni več daleč. Kako smo se pripravljali na ta dan! Dela ni nikoli zmanjkalo.« Spremljali so pogajanja med našimi in Nemci v Hrastniku. 8. maja je bil sporazum podpisan, pri »Janezu« pa velik miting, na katerem je govoril tov. Jakopič. »Mladincem smo razdelili puške, o katerih večina ni imela pojma, kako naj z njimi ravnajo. Ampak s temi, praktično otroki, smo razorožili 2000 Nemcev.« Praznovanje se je nadaljevalo še naslednji dan, ko je vkorakal tudi VDV bataljon. Končno so se lahko veselili tega tako težko pričakovanega dneva. 10. maja je bila v Hrastniku velika povorka – prvi so šli že proti Riklovemu mostu, zadnji so bili še na Rudniku, kar dokazuje, da ni doma ostal skoraj nihče. Čast imeti govor na železniški postaji je pripadla njemu.

Res je bila izbojevana svoboda, ampak spanja na lovorikah si ti ljudje niso privoščili. Z enako zagnanostjo so se lotili novih nalog. Že prve dni svobode je bil imenovan za šefa notranje uprave v Trbovljah. Najvažnejše je bilo ponovno pričeti z delom, za silo jim je to uspelo v petih dneh. »Rudarje smo s kamionom, ki je komaj zaslužil to ime, vozili iz Ljubljane. Vračali so se taboriščniki, ljudje so hoteli vedeti za svoje – so še živi, če ne, kje so pokopani. Delavnik se je vedno zavlekel, včasih pozno v noč. Težave so bile s hrano, moko smo vozili iz Litije. Ampak obdelana je bila vsa zemlja in s kakšnim veseljem in zagnanostjo so delali ljudje na polju!«

Poslali so ga v šolo v Ljubljano. Trikrat na teden, poleg rednih obveznosti. Odgovornost do žene in otrok je bila večja kot želja po znanju. 1946 je šolo obesil na klin in se vrnil k rudniku, svojim električnim žicam, kablom. Ponovno je postal električar, kar je njegov osnovni poklic, zraven pa hodil na udarniške akcije. »Kaj vse smo bili! Kovači, sedlarji, delali smo na polju, popravljali ceste, izdelovali kmečko orodje, ne le v Hrastniku, šli smo vse do Razbora pod Lisco.«

Porušena domovina je vstajala iz ruševin, ustvarjali so novo, lepšo in boljšo. »Obljubljena zemlja,« je na radiu, ki je bil prižgan ves čas našega pogovora, ravno prepeval Eros Ramazzotti. Ne, niso hoteli tega! Želeli so le svobodo, pravico in boljše življenje za vse, takega, kot si ga vsak zasluži s svojim delom. Na njegovih knjižnih policah je mnogo knjig iz NOB. Zjezi ga, če v njih naleti na polresnice, popačena dejstva. Vedno je stal na trdnih tleh, taka naj bo tudi zgodovina, če hočemo, da jo bodo spoštovale tudi mlajše generacije.

Je kot neusahljiv studenec, zato bi bilo težko napisati vse, s čimer se je ukvarjal in se še. Del svojega življenja je posvetil tudi gasilstvu. Bil je organizator gasilstva v Trbovljah, predsednik Matice, najbolj pa je ponosen na olimpijsko zlato kolajno, ki jo je njegova ekipa osvojila leta 1966 v Karlovcu. Strelci danes verjetno ne bi imeli toliko dokumentarnega gradiva, če ne bi bil njihov član. Tudi fotografiranju se ni mogel odreči. Ima aparat še izpred vojne, ampak še vedno uporaben. Rad pokaže bogato zbirko fotografij, nekatere so njegove, veliko je tudi drugih. Iz njegovega albuma vas gledajo obrazi Miloša Zidanška, Franca Rozmana-Staneta, Franca Leskoška-Luke... Te fotografije se niso znašle kar tako v njegovem albumu. Poznal je vse te velike može naše revolucije, boril se je z njimi. Tu je tudi fotografija 1. kongresa OF v Ljubljani, ki se ga je udeležil... Miniaturni vagonček premoga ga spominja na delo v prvem delavskem svetu rudnika in drugih samoupravnih organih.

S kakšno ljubeznijo lista orumenele liste svojih zapiskov. Znamo res dovolj ceniti tisto, kar je zapisano na njih, tisto, za kar je padlo toliko mladih življenj, bilo prelite toliko krvi?

Po teh urah smo zaprli vrata za seboj. Vrata, na katerih visi tablica z napisom Ferdinand Zorčič. Nekaj simbolike je na tej tablici. Videla je že dosti lepše čase, kot je njen lastnik videl že dosti slabših od današnjih.

Joži Umek

Dela je za vse dovolj

Mladinsko prostovoljno delo ima v naši občini svojo zgodovino in tradicijo. Naši brigadirji so sodelovali v povojni obnovi domovine, gradnji cest Šamac–Sarajevo, Brčko–Banovići, avtoceste bratstva in enotnosti, pri gradnji tovarn Litostroj Ljubljana, Titan Kamnik, pri graditvi Novega Beograda... Po nekem zatišju so po letu 1975 akcije v Sloveniji znova zaživele in naši brigadirji so delali na zveznih in republiških akcijah: Haloze, Slovenske Gorice, Kožbana, Kozjansko, Goričko, Đedrap, Posočje, Slovenske Gorice, Istra, Vipavska dolina. Vedno so se vračali s priznanji, pohvalami in udarniškimi značkami. V Posočju so si priborili z delom in družbenimi dejavnostmi tudi najvišje zvezno priznanje – plaketo Veljko Vlahović.

V prostovoljnem delu so sodelovali pionirji, mladinci in veterani in so poleg zveznih in republiških delovnih akcij opravili tudi ogromno delo doma v Hrastniku na lokalnih delovnih akcijah. Žrtvovali so ogromno delovnih ur pri urejevanju cest, kopanju jarkov, urejanju in čiščenju okolice, gradnji družbenih domov, urejanju stadiona, smučišča, odprtega kopališča, veliko prostovoljnega dela pa je bilo opravljenega tudi v organizacijah združenega dela.

Organiziranje in samo delo ni potekalo vedno najbolje, saj smo doživeli tudi nekaj kriznih obdobij. Kot kaže, prostovoljno delo spet doživlja preporod. V Sloveniji smo imeli v lanskem letu hude težave s številom brigadirjev za akcije. Tudi naša brigada 3. JULIJ je lani prvič odšla nepopolna, za lokalne akcije smo težko pridobivali mlade, težko smo dobili mentorje za pionirsko brigado, nismo izpolnili obvezne izmenjave brigadirjev za brigado Bratska mesta in za pobrateno občino Raška.

Resno smo se pogovorili o vzrokih za tako stanje, ki pa je sicer podobno razmeram v vseh drugih občinah. Je to na eni strani posledica visokega družbenega standarda, ki je večino pripeljal do brezbrižnega odnosa do družbe ali na drugi strani posledica padca osebnega oziroma družinskega standarda, ki sili dijake in študente v proizvodno počitniško delo, da imajo denar za morje? Ali so akcije v sedanji obliki neprivlačne? Je premalo informiranja o mladinskem prostovoljnem delu in evidentiranja brigadirjev za akcije? So mogoče podpisniki občinskega sporazuma pri zagotavljanju možnosti za mladinsko prostovoljno delo zanemarili svoje obveznosti? Ali je to posledica splošnega ravnodušja in nezanimanja mladih na vseh področjih družbenega življenja in dela?

V vsem tem je del resnice in najbrž še kje drugje.

Mladinsko prostovoljno delo je odvisno od več družbenih dejavnikov, zato ga bomo lahko »rešili«, oziroma razvijali naprej le skupno in ne le mladinska organizacija sama.

Zastavili smo si dosti nalog: obudili bomo delo kluba brigadirjev veteranov in jih ponovno pritegnili k delu, dosledno bomo skrbeli za informiranje in evidentiranje novih in starih brigadirjev, predvsem pa bomo spremenili lokalne delovne akcije. Organizirali jih bomo tako, da bodo postale privlačne. Če bodo uspele, bomo pridobili brigadirje tudi za republiške in zvezne MDA. To zahteva veliko organizacijskega dela in sredstev in zato sta nujna pomoč in sodelovanje vse naše družbenopolitične skupnosti.

Na koncu naj vas še obvestimo o akcijah, na katerih lahko sodelujete. Pionirji bodo delali na zvezni MDA Suha krajina v avgustu, mladinci brigade 3. JULIJ na republiški MDA Brkini v juliju, sedem brigadirjev bo z brigado Bratska mesta delalo v Makedoniji v Ohridu, tam pa bo tudi brigada Steklarji YU.

Vsi, ki ne boste mogli od doma za cel mesec, boste lahko prišli na dvodnevne delovne tabore doma (na Kalu in Kopitniku), na lokalne delovne akcije – ureditev parka 88 dreves, očiščevanje okolja, gradnja vodovoda za Kupško vas (KS Kovk)... Dela je za vse dovolj.

Zato vsem velja še brigadirski HOOO – RUK!

V mladinsko prostovoljno delo se že nekaj let uspešno vključujejo tudi pionirji.

Klub OZN Dol spet dela

Konec preteklega leta je v okviru osnovne organizacije ZSMS Dol spet pričel delovati klub OZN. Na sestankih se zbirajo mladinci, ki jih zanima novejša zgodovina in aktualni družbenopolitični ter drugi dogodki v domovini in tujini. Na vsakem sestanku pripravi en član referat o določeni temi, potem pa se o njej še širše pogovorijo. Tako so doslej bolj podrobno spremljali dogodke v Indiji po smrti Indire Ghandi, odnose med velesilama, pogovarjali so se o razorožitvi, dolgo pa so se ubadali tudi s svojo organiziranostjo. Izkušenj za delo ne morejo dobiti drugje, saj so med redkimi klubi OZN v Sloveniji, ki delujejo v krajevnih skupnostih (po nekaterih trditvah pa celo edini).

Klub se ne zapira vase. Letos je pripravil že nekaj zanimivih srečanj. Najprej so pripravili pogovor o delovanju mirovnih gibanj, predvsem o mirovnih skupinah iz Slovenije. Gostja je bila članica mirovnega gibanja iz Celja. Še več zanimanja je bilo za pogovor z namibijskim študentom o Namibiji in osvobodilni organizaciji SWAPO. Prikazali so tudi film o tej državi. Februarja pa je bil razgovor z dr. Antonom Beblerjem o razoroževanju in jedrskem oboroževanju. Žal je bil obisk skromen – Bebler pa je morda prav zaradi tega povedal več, kot bi sicer. Med drugim je pripovedoval tudi o obisku vojaškega središča v ZDA, nameščenega globoko pod zemljo.

Do počitnic bodo klubovci pripravili še nekaj zanimivih akcij: pogovor o nekaterih »tabu temah« z Lidijo Šentjurc, o položaju na Cipru z enim od ciprskih študentov, spomnili se bodo pete obletnice Titove smrti, poleti pa nameravajo pripraviti tabor kluba OZN. Člani obiskujejo republiške seminarje, načrtujejo ureditev knjižnice in sploh – načrtov je dovolj, zagnanosti pa tudi ne manjka.

Marko Planinc

Kakšen je vpliv alkohola na človeški organizem?

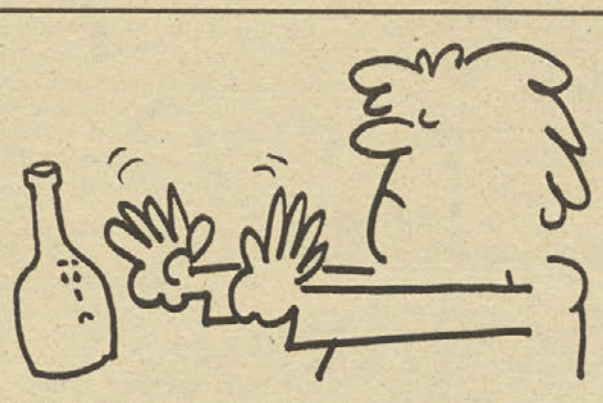

Alkohol je strup, zato lahko vpliva na organizem samo tako, da ga zastruplja.

Želodec in prebavila: okvari se sluznica (gastritis), to pa se navadno razvije v rano na želodcu ali dvanajsterniku. Trebušna slinavka: zelo nevaren vpliv; pri tim. pankreatitisu se pogosto pojavi vprašanje »biti ali ne biti«.

Srce in ožilje: alkohol hromi ožilje, ga širi, zato pritisk pada, srčna mišica slabi, lahko pride tudi do enkratnega smrtnega udara.

Jetra: pojavi se alkohološki hepatitis, zamaščenost jeter, pogosta je ciroza ali zakrnitev jeter.

Ledvice: poškodbe so pri 64% rednih pivcev.

Spolne žleze: okvare so v 85%; pojavlja se (posebej v višjih stadijih) impotenca s povečano fantazijo ter ljubosumnostjo.

Pljuča in koža: vpliv alkohola je viden tudi na pljučih, na koži pa so opazne rdečevijoličaste pege.

Pljuča in koža: vpliv alkohola je viden tudi na pljučih, na koži pa so opazne rdečevijoličaste pege.

Centralni živčni sistem: prihaja do množičnega ubijanja celic, ki se nikdar več ne obnovijo. Značilno je, da alkohol onemogoča najprej višje duševne funkcije, ki so razvojno gledano najmlajše in značilne le za človeka – izključitev razuma, ni več moralnih zavor, samozavest postaja pretirana, pojavlja se »blaženost« in vzvišenost nad okolico.

Zastrupljajo se tudi drugi centri, ki uravnavajo življenjske funkcije od vida, sluha, ravnotežja ipd...

Psihične okvare so predvsem v višjih fazah alkoholizma, ko se alkoholiku po eni strani zmanjšuje možganska masa, po drugi strani pa je uničena njegova etičnost, pojavijo se trajne okvare kot nemoč, bledež, prisluhi in privid, tresenje, potenje, zmedenost, fantaziranje, izmišljanje, beganje itd.

V zadostni omamljenosti nastopa samoobrambni mehanizem: da bi organizem ne podlegel, pijani zaspi, oz. bruha, včasih pa tudi to odpove.

Posledice zastrupljanja z alkoholom lahko nastopijo že zaradi enkratnega akutnega pitja, ne dajo pa se primerjati s tistimi, ki nastajajo pri stalni (vsakodnevni) izpostavljenosti organizma.

Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri P OK SZDL Hrastnik

Računalništvo – včeraj, danes, jutri

Informatika, računalništvo, mikroprocesor – besede tolikokrat napisane v mnogih časopisih in revijah, a kljub temu s prizvokom tujega, neznanega.

Zgodovina računalnikov sega tja v leta po drugi svetovni vojni. Prvi računalnik MARK-1 so zgradili v Angliji in je imel kljub velikim dimenzijam – več tisoč elektronkam – za današnje razmere zelo skromne zmožnosti. Podobno kot prvi so bili sestavljeni tudi kasnejši tipi in nastali so pravi kolosi v velikosti manjših tovarn. Njihova visoka cena je dovoljevala uporabo le redkim institucijam.

Tehnologija polprevodnikov je naglo napredovala in omogočila razvoju računalništva velik korak naprej. Elektronke zamenjajo tranzistorji, le-te integrirana vezja oz. »čipi«. Tako ameriški INTEL leta 1969 izdela prvi mikroprocesor-srce računalnika. Od tu naprej je razvoj računalnikov ogromnih zmožnosti, majhnih dimenzij ter nizke cene bliskovit. Tako so postali ti naši pomočniki vsesplošno dostopni in uporabni.

Ime »računalnik« prav gotovo ni najboljše, saj nas pogosto zavaja, češ z njim lahko računaš – opravljaš matematične operacije. V resnici pa omogoča marsikaj več, pač odvisno od »duše« – »softwara« – ali po naše programa. Ta dela, kar od njega zahteva program: računa, piše, riše...

Seveda je zmotno misliti, da lahko uporablja računalnik le programer-človek, ki zna pisati programe v enem ali več računalniških jezikih.

Danes uporabljamo računalnike za obdelavo najrazličnejših podatkov: finančnih, statističnih, matematičnih, tehnoloških, tehničnih itd. Žal za slednje premalo in tu je čutiti zaostanek za tujino, ki ga večkrat drago plačamo.

Dobro je potrebno premisliti, kje je računalnik res potreben in kje nam bo s hitro obdelavo podatkov vračal sredstva porabljena v njegov nakup. Naj služi človeku in ne obratno, da delamo na njem zaradi njega samega.

Nedavno so se med nami pojavili hišni računalniki. Ceneni, a kljub temu dokaj zmogljivi. Spectrum in Commodore, ti dve imeni lahko slišimo na vsakem koraku – sta pri nas najbolj razširjena hišna računalnika. Običajno ga v začetku vsak uporablja kot igračko in prej ali slej ugotovi najzanimivejšo igro-programiranje. Nudi nam široke uporabne možnosti, nauči nas točnosti, potrebne discipline in še marsikatere vrline, ki jo rabimo v vsakdanjem življenju.

Kakšno pot bo ubral razvoj računalnikov, točno ne ve nihče. Trenutno se razvija v smer boljšega, lažjega komuniciranja med človekom in računalnikom, v bodočnosti pa bo igral računalnik zelo pomembno vlogo. Velja pa biti pozoren na dejstvo – »kdaj služi računalnik človeku in kdaj le-ta omejuje njegovo osebno svobodo«.

Sašo Kovač in Dalibor Pečnik

Z delom v računalniškem krožku na šoli Narodnega heroja Rajka smo pričeli v decembru. Šola ima tri računalnike tipa ZX Spektrum 16K.

Program krožka je zamišljen tako, da učenci postopoma spoznajo računalnik ter posamezne osnove programiranja. Najprej teoretično obdelamo posamezen ukaz za programiranje, nato pa ga še praktično preizkusimo na računalniku. Z znanjem smo že tako daleč, da pišemo praktične programe iz geometrije in aritmetike ter enostavne igrice. Da ne bi bilo delo z računalnikom preveč suhoparno, pa večkrat poženemo tudi kakšno igrico.

Zanimanje učencev je veliko, vendar obstajajo razlike med tistimi, ki že imajo računalnik doma in tistimi, ki so brez njega. Zato tisti učenci, ki že imajo računalnike, rešujejo nekoliko težje probleme.

Do konca krožka bi želeli obdelati vse osnove programiranja, nekaj osnov iz računalniške grafike in programiranja zvoka.

Avgust Fišnar

Življenje in delo šolskega športnega društva

Rastemo pod Titovo zastavo

Šport je velikega pomena pri vzgoji mladega človeka. Če v teh letih začuti potrebo po športnem življenju, se mu bo zdelo vse življenje normalno in potrebno, da se ukvarja z njim.

Tako učenci Osnovne šole NH Rajka dopolnjujejo svoje interese še v krožkih šolskega športnega društva. Dejavnost poteka v okviru jugoslovanskih pionirskih iger pod geslom RASTEMO POD TITOVO ZASTAVO. Poleg šolskih mentorjev sodelujejo pri vodenju krožkov tudi zunanji sodelavci.

Celoten program temelji na anketi, ki jo izvedemo v začetku šolskega leta. Učenci se lahko odločijo za nogomet, košarko, atletiko, ritmiko, splošno telesno vzgojo, streljanje, brodarjenje, taborništvo, planinstvo, folkloro in še kaj.

V vseh krožkih sodeluje okrog 600 mladih. Poleg treningov organiziramo tekmovanja med razredi, občinska zasavska, najboljši pa se uvrstijo tudi na republiška tekmovanja.

Da zadostimo potrebi po množičnosti, vključimo vse učence v tekmovanje za športno značko, če se primerno izkažejo, dobijo bronaste, srebrne in zlate značke.

Posebno spodbudno je tekmovanje za najboljše športnike in športnice oddelčnih skupnosti. Na ta način je izbran tudi športnik leta. Letos je bil to Sašo Gorjup. Priznanje dobijo tudi na tradicionalni občinski prireditvi VEČER ŠPORTA, GLASBE IN RAZVEDRILA.

O delu šolskega športnega društva so učenci obveščeni sproti, saj sodelujejo pri šolskem radiu, pišejo članke za oglasno desko, šolski časopis, Radio Trbovlje in Pionirski list. Dobro se je obnesel tudi smučarski sejem. Zaradi velikega zanimanja ga bomo ob koncu smučarske sezone organizirali še enkrat.

Delo šolskih športnih društev vsako leto tudi ocenjujejo. V 15 letih našega društva smo dobili zelo veliko priznanj, najbolj pa smo ponosni na republiško priznanje ZLATA PLAKETA, ki smo jo dobili za delo v preteklem letu.

Povzetek iz poročila mentorice Andreje Mlinar

AAA... HM

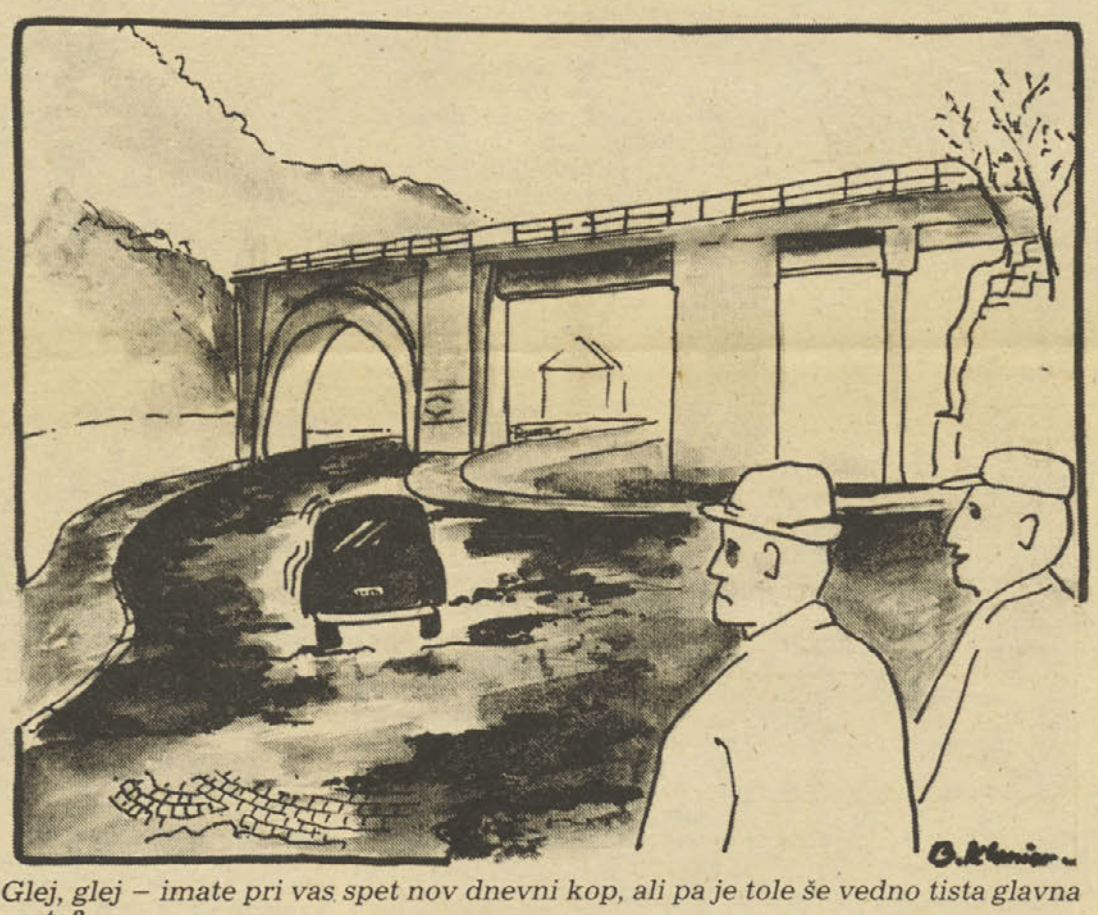

Glej, glej – imate pri vas spet nov dnevni kop, ali pa je tole še vedno tista glavna cesta?

Na počitnice mislimo že sedaj!

Vsako leto otroci nestrpno pričakujejo zaključek šolskega leta in šolskih počitnic. Te dokaj različno preživljajo, kar je seveda odvisno od materialnih možnosti staršev in dobre volje sorodnikov, ki povabijo svoje nečake ali vnuke za deset ali štirinajst dni, morda pa tudi za dalj časa. Za tiste, ki iz teh ali onih razlogov ne morejo s starši na morje, skušamo poskrbeti tudi v okviru Občinske zveze DPM Hrastnik.

V Hrastniku gotovo ni nikogar, ki ne bi iz lastnih izkušenj ali pripovedovanju poznal naselja Počitniške skupnosti Hrastnik v Pineti pri Novigradu v Istri in ob njem počitniške baze Društva prijateljev mladine. To je 6 prikolic in 5 skromnih hišic nedaleč od morja. Namen teh letovanj ni samo v tem, da omogočimo počitnice ob morju tudi otrokom, ki tja ne morejo s starši, ampak skušamo razvijati pri mladih nekatere lastnosti in navade, ki jih lahko razvijamo le v skupini, skušamo ohranjati ali okrepiti njihovo zdravje, jim omogočati pravilen razvoj ter zagotoviti prijeten, sproščen in veder počitek po šolskih obveznostih. Otrok se v skupini uči spoštovati skupne obveze, upoštevati notranjo disciplino, uči se sprejemati in dajati, uči se lepega vedenja in tovariških odnosov. V skupini se otroci veselijo, doživljajo zmage in premagujejo težave; kar vse je izredno pomembno za njihov nadaljnji razvoj.

V lanskem letu smo organizirali 4 izmene letovanja otrok od 1. do 8. razreda osnovne šole, v mlajše skupine pa bi se lahko vključili tudi predšolski otroci. Skupaj je od 2. julija do 10. avgusta letovalo 169 otrok (v letu 1983 pa 131 otrok v 3 izmenah). Od 12. do 22. 6. lani je v bazi DPM letovalo tudi 34 otrok osnovne šole Vitka Pavliča. Ti so skupaj s starši in vzgojitelji imeli poletno šolo v naravi, medtem ko predšolski otroci (mala šola) letujejo na Debelem rtiču pri Ankaranu.

Ker se zavedamo, da je letovanje prijetnejše, če je veselo, pestro, razigrano, namenjeno v občinski zvezi DBM veliko pozornost izbiri vodičev oz. vzgojiteljev in pedagoškega vodje. Letovalci imajo poleg kopanja in igranja namiznega tenisa zelo radi izlete v bližnjo Pineto, predvsem seveda zaradi sladoleda. Za prijetno vzdušje pa se da poskrbeti tudi v samem naselju, zato smo kupili kasetofon, dokupili precej igral, mizo za namizni tenis in vse to nameravamo letos v skladu s finančnimi možnostmi še dopolniti. Precej sredstev smo namenili tudi za nakup denarja v jedilnici, da bi povečali skrbi in odgovornost za igrala, kar nam je v precejšnji meri tudi uspelo. Namesto sedanjih gugalnic, ki so sicer zelo priljubljene, pa hkrati zaradi ostrih robov precej nevarne, bomo morali najti kakšno novo rešitev, ki bo v zadovoljstvo nas vseh, predsem pa letovalcev.

Starši plačujejo prispevek za letovanje svojih otrok v bazi DPM glede na dohodek družine. Toda tudi starši z najvišjim prispevkom poravnavajo v bistvu samo stroške treh glavnih obrokov prehrane in prevoza, medtem ko za vse ostalo poskrbi Občinska zveza DPM, in sicer iz sredstev, ki jih združujejo za njeno redno dejavnost samoupravne interesne skupnosti (delo vzgojiteljev, pomoč socialno šibkim, dve malici). Ker porabimo v te namene precej sredstev, nam seveda primanjkuje denarja za popravila in sprotno vzdrževanje. že več let ugotavljamo, da bi za normalno vzdrževanje potrebovali veliko več sredstev, še posebno če se primerjamo z nekaterimi drugimi občinskimi zvezami, ki imajo samo za letovanje tudi po nekajkrat več denarja. V lanskem letu so bile hišice sicer popravljene vendar so prikolice v zelo slabem stanju in nujno potrebne temeljitejših popravil, nekatere celo zamenjave z novimi, saj je v njih ob deževju vse mokro.

Kljub vsem naštetim težavam pa smo prepričani, da bomo tako kot prejšnja leta z malo dobre volje in potrpežljivosti letovalcev organizirali prijetne počitnice v Novigradu, saj je dobro razpoloženje odvisno predvsem od dejavnosti, ki jih imajo otroci najrajši, ki jih zanimajo in ki se jim zde najzabavnejše.

Ob tem pa ugotavljamo, da je še vse preveč otrok med počitnicami prepuščenih samim sebi, zato bomo v krajevnih skupnostih organizirali celo vrsto dejavnosti, ki se jih bodo pod vodstvom aktivistk DPM lahko udeleževali otroci. Starši pa bi morali svoje otroke motivirati za te oblike preživljanja prostega časa. O času in kraju vas bomo obvestili kasneje, vsekakor še pred zaključkom šolskega leta. Za ponazoritev pa naj navedemo samo nekatere možnosti iz tega programa: krajši izleti, tekmovalne in zabavne igre, ogled bližnjih kmetij in pomoč pri delu, ure pravljic, cicibanove urice v KS, pokaži, kaj znaš, nabiranje gozdnih sadežev, zbiranje odpadnih surovin, trimski pohodi, plavalni tečaj, tekmovanja v namiznem tenisu, pikadu in podobnem ter nekateri krožki, ki potekajo že med šolskim letom in še kaj.

Marjana Kopše

Stanka Jenko je razstavljala v Hrastniku

Da bi popestrili praznovanje mednarodnega dneva žensk, smo se odločili ob proslavi organizirati še razstavo ročnih izdelkov članic pletiljskega krožka Društva upokojencev Hrastnik in likovnih del hrastniške rojakinje Stanke Jenko.

Stanka Jenko se je rodila v Hrastniku in 42 let preživela v Zasavju. Pred tridesetimi leti se je preselila v Izolo in tam živi še sedaj. V Hrastniku je letos razstavljala prvič. V sejni sobi Delavskega doma smo si lahko ogledali več kot dvajset njenih platen – v oljni tehniki upodobljena cvetna tihožitja, krajine, staro kmečko, predvsem primorsko arhitekturo.

Že v otroških letih je čutila veselje do risanja, pa so bili časi po vojni takšni, da so jo dali starši raje učit za strojno pletiljo. Potem pa ji je šola v Hrastniku vseeno omogočila nadaljevanje šole za likovno umetnost v Ljubljani.Ljubezen do slikanja se je v Stanki Jenko ohranila dolgo, saj je začela slikati šele v svojem 45. letu in v petindvajsetih letih ustvarjanja je našla svoj lastni stil.

Svoj talent je obogatila še z osnovnim znanjem, ko se je vpisala na oddelek za slikarstvo in kiparstvo na koprski delavski univerzi. Leta obširnega in poglobljenega dela so rodila veliko število likovnih del, ki jih je razstavila na sedmih samostojnih, štirih republiških in sedemindvajsetih skupinskih razstavah. Petkrat je sodelovala v slikarskih kolonijah in štirikrat na mednarodnem ex temporu v Galeriji v Piranu.

Nežna in krhka ženica, ki s svojo izjemno milino krepko skriva svoja leta, je bila zelo vesela, da smo jo povabili v Hrastnik. Veliko ji pomeni, da je razstavljala v svojem rojstnem kraju in pravi, da bo prišla vedno, kadarkoli jo bomo povabili. In kadar pride, se ji zdi Hrastnik vedno znova spremenjen, pomlajen in ta nova podoba ji zelo ugaja.

Mladostnost in moč, ki jo izžareva tovarišica Stanka, dokazujeta, kako zelo veliko pomeni človeku delo, ki ga opravlja z neizmerno ljubeznijo. Dokazujeta tudi to, da za takšno ljubezen leta niso pomembna...

Sonja Juvan

Ko se je treba odločiti...

Tudi vojaški poklic je lep

Da bi mladi bolje spoznali vojaške poklice in se tudi odločali zanje, že nekaj let tesno sodelujemo z vojaško gimnazijo Franc Rozman-Stane iz Ljubljane. Vsako leto organiziramo razgovor učencev s starešinami s te šole. Učenci obiščejo tudi kasarno heroja Rajka v Celju, spoznajo pa tudi vse vojaške šole in poklice.

Tudi letos so se nekateri osmošolci odločili za vojaške šole, pa tudi med učenci nižjih razredov je zanimanje zanje. Učenci iz 7. razreda Osnovne šole Heroja Rajka, enota Dol so o vojaških šolah in poklicih razmišljali takole:

V petek, 15. 3., je prišel med sedmošolce tovariš Jeričić in predaval o vojaških poklicih. Do sedaj nisem razmišljal o tem, zdaj pa me je ta šola navdušila. Kaj pa če našo državo napade sovražnik? Kdo jo bo branil? Želim si voziti tank.

Dejan Pelko

Zelo me zanima rod pilotov, pa tudi kopenska vojska. Rad bi spoznal vojaška letala, vendar ne vem, če bom dovolj zdrav, da bi se mi želja izpolnila.

Sašo Žekar

Upam, da bom sprejet v vojaško akademijo v Zadru, ker bi rad postal pilot v vojski. Ne vem sicer, če bom izpolnil vse pogoje pri sprejemu.

Aleš Omerza

Mene zanimajo terenska vozila. Vesel sem, da starši nimajo nič proti moji odločitvi. Mislim pa, da bi moral izboljšati učni uspeh, če hočem, da bom sprejet v vojaško šolo v Zagrebu ali Splitu.

Ludvik Selan

NAŠ BAROMETER

Glasilo »Naš barometer« izdaja občinska konferenca SZDL Hrastnik. Ureja ga uredniški odbor: Anton Bezgovšek, Marjan Dolanc, Branko Klančar, Milica Kobal, Tjaša Kohne, Jasna Rižner-Kosm, Fanči Moljk, Marko Planinc in Joži Umek. Odgovorna urednica Milica Kobal. Fotografije Branko Klančar. Pri izdajanju sodeluje center Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja v združenem delu. Tiska v nakladi 4.000 izvodov ČGP Delo v Ljubljani. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.